

ek

JON!

Marie főszerkesztő: Macdonald, Eddy

12. A szeptember 12. A szeptember 12. A szeptember 12.

intézett bergben

int erkölcsi háború sulyosnak

arc Berlin

etele komor lehetősé- netek hatalmas több- a helyze: sulyos vol- a béke ama inciden- st nem lehet előrelát-

int Hitler beszéde a kontinenst

12. A Havas távirati bergi beszédekkel kap- tó felteszi a kérdést, orszá? A Daily Te- gy Németország nem — amit egyébként má- mindnyájan tudjuk.

olja azokat a beszé- a boríthatják a kon- a fasiszta erőket a áborúra?

rtól Németországnak emzeti szocialista kor- nép akaratát képvil- a Németország ezek- gy pedig meg akarja a törekvéseket, ame- rják fektetni a békét? nek minden lehetőségét ni?"

vetkezéseket írja: Hitler elveszti ön- mint egy patológikus

t a Németországgal és lehetetlen. napok, hogy Hitler maga- zaponban összefüggés- közelgő locarnói érte-

és Lapidó E. B. ma Baron L. Pop 12. ma: 8-61

URAT

Taxa postal- kikötés a No. 22471

Disztr. 2. I. e.

DI Ramasetter Róbert BUDAPEST

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej
Kedd, 1936. szeptember 15.
5696. EV. ELUL 28. XIX. EVF. 216. SZAM

Goga hallgat

Különös jelenség: Goga Octavian hallgat. Nem mint költő: a politika csatazójában hallgatnak a muzsák és a ciuceal bárd már régen nem dalol. Hallgat Goga, a politikus. Előre kell bocsátanunk, nem kívánjuk azt, hogy beszéljen. Sőt. Amióta Goga izzó szónoki tehetsége a „le zsidókkal“ jelszavánál nagyobb magasságokba nem szárnyal, a magunk, az ország és Goga érdekében állónak is tartjuk, ha minél ritkábban hallatja hangját.

De hallani kívánja őt a demokratikus sajtó és a demokrata közvélemény. A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja már a napokat is számlálja. Ma volna a hallgatás hetedik napja. Vagyis hetedik napja annak, hogy a Völkische Beobachter leköszölte a nyilatkozatot, amelyet Goga az egyik román lap számára adott a németországi állapotokról.

A cusziták új vezére dicsőítette Hitlert, a német újjászlót, a németi szocialista fejelemet, rendet és munkaszeretetet. Kívánatosnak jelentette ki a német-barát orientációt és leszögezte, hogy Németországban minden politikusi tudja: a román közle- dési conditio sine qua nonja Románia területi épségének maradéktalan elismerése. Ami nem zárja ki természetesen — tette hozzá Goga —, hogy ne helyeseljük a német revizionis- must, amelynek indokait célja az, hogy egyet- len birodalomban foglalja össze az összes német nyelvterületeket. (Vagyis Anschluss, a Memel-vidék és ki tudja, talán a csehszlovákiai német területet is.)

A Völkische Beobachter leköszölte Goga nyil- latkozását. Teljes terjedelmében. Mindössze egyetlen passzus maradt ki belőle. Az, amelyben Goga a román határok né- met részről való sérthettségéről kezé- kedik. Ekkor lapjának bizonyára oka volt arra, hogy éppen ezt az apró és jelentéktelen rész- letet mellőzze Goga nyilatkozatából. Nekünk természetesen nincs szavunk ebben a kérdésben. Távolról sem arrogáljuk magunknak a jo- got, hogy beleszóljunk Goga külpolitikai hit- vallásaiba.

A demokratikus lapok azonban hallani kí- vánják: mit szól Goga ahhoz, hogy a Völ- kische Beobachter nem akar tudni a román határok sérthettségéről? Választ kérnek Gogától, választ és magya- rázatot. Goga azonban hallgat. Im már hetedik napja. És a demokratikus lapok ezt a hallgatást furesának, nyomasztónak és sokatmondónak tartják.

Ki a nagyobb?

A Zorile mai számában Luca belügyminis- ter nyilatkozatával kapcsolatban ismét fel- veti a kérdést: ki viseli a felelősséget az anarchista állapotokért, melyeket a szélső- jobboldali mozgalmakkal szembeni engedé- kenység idézett elő az országban. Inculclet a belügyminisztérium átadása alkalmával ki- jelentette, hogy a maga részéről megette kötelességét. A rendezéseket minden esetben átadták az igazságszolgáltatásnak és a szankciók alkalmazása az igazságszolgáltatás feladata volt. Ezeknek a szavaknak egészen világos értelme van: Inculclet megkísérelte az ország anarchizálásának felelősségét kedvcs kollégájára, Pop Valerra áthárítani.

Ez az incidens, mely egyedülálló az ország politikai történetében, talán észrevétlenül ma- radt volna. Közbejötték azonban események, amelyek ismét akuttá tették a rendbontások felelősségének kérdését. Inculclet ugyanis nem- csak az új belügyminiszter beiktatása alkalmával használta ezt a hangot. Afölötti fej- háborodásban, hogy mindent az ő számlá- jára írják, a legmagasabb helyeken is ki- jelentette, hogy Pop Valer tényleg mindenről, mert ő volt az, aki nem irányította a bírói szankciókat úgy, ahogy azokat kellett volna. Pop Valer viszont midőn erről tudomást szer- zett, hivatalos jelentéseket szedett elő, amé- lyekből kiderült, hogy az ügyészségek soro- zatosan panaszkodtak arról, hogy nem rész- sülnek a rendőrség részéről a kellő támoga- tásban. Az érdekeltek körében nagy izgalom-

Még jobban kimélyült a kis- antant-államok szolidaritása a pozsonyi konferencián

Teljes összhangban ért véget a kisantant pozsonyi konferenciája. Huszonötezer főnyi tömeg tüntetett Pozsonyban a kisantant-szolidaritás mellett. Antonescu hazaérkezése után azonnal kihallgatásra megy a királyhoz

Antonescu Genfben közvetítést kísérel meg Lengyelország és Csehország között

Pozsony, szeptember 14. (Rador.) A kis- antant tanácsa tegnap reggeli és délutáni ülésén részletesen foglalkozott az összes általános jellegű nemzetközi problémák- kal, de különösen azokkal, amelyek közle- lebről érintik a három országot. Közép- Európa problémái, a szomszéd államokkal való kapcsolatok, a népszövetségi alapok- mány módosítása, a kisantant államok gazdasági együttműködése, valamint a Duna-államok közti együttműködés lehe- tőségei a Hodzsa-tervezet alapján, szere- peltek a tanácskozás tárgysorozatán.

Ismételten megállapították, hogy teljes szolidaritás áll fenn a kisantant-államok között s a három kormány teljesen azonos nézeteket vall az összes nemzetközi problé- mákat illetően. Ujból teljes erővel ki- hangsúlyozást nyert a három kormány azon megingathatatlan elhatározása, hogy tovább fogják folytatni azt a szilárd bé- keszervezési politikát, ami eddig a kisant- ant egész tevékenységét jellemezte.

Ma délután bankettet adnak a delegátu- sok tiszteletére, ami után az ülésszak vé- get ér. Tegnap este a három külügyminiszter banketten vett részt, amelyen Krofta és Sztójadinovics méltatták azokat a szoros kapcsolatokat, amelyek a kisantant három államát egymáshoz fizik és emlékeztették azokra a válságos időkre, amikor elnyo- mott szerbek és románok és csehek Buda- pesten ennek a politikai szervnek alapjait megvetették.

Ugyancsak tegnap este Pozsony lakos- sága hatalmas méretű szimpátiatüntetést rendezett a miniszterek szállodája előtt. Több, mint 25 ezer ember éljenezte a há- rom minisztert, akik közül Antonescu rom- ánul beszélt s szavait azután cseh nyelv- re fordították.

A Capitala jelenti, hogy Victor Anto- nescu holnap tér vissza az országba Po- zsonyból. A külügyminiszter azonnal ki- hallgatáson jelenik meg az uralkodónál, akinek jelentést fog tenni a kisantant kon- ferencia lefolyásáról. Antonescu azután Tatarescuval folytat megbeszélést, majd szerdán ismét elutazik, ezuttal Genfbe, hogy Romániát a népszövetségi tanács ülésén képviselje.

A kisantant a népszövetségi alapokmány módosítása ellen

Pozsony, szeptember 14. A kisantant pozsonyi konferenciájának végeztével ki- adandó közlemény rá fog mutatni arra, hogy a kisantant szolidaritása még jobban kimélyült és a három kormány a jövőben a kisantant közös békeügyi szolgálatába

fogja állítani jóviszonyát, amit mindegyik tagállam a nagyhatalmakkal fenntart. Ily- értelmű beszélgetést fog folytatni Genfben Antonescu, Beck lengyel külügyminiszter- rel és közvetítést fog megkísérelni Cseh- szlovákia és Lengyelország között. A kis- antant szót fog emelni a népszövetségi alapokmány mindennemű módosítása ellen és ki fog tartani a jelenlegi szöveg gyá- korlati alkalmazásának meggyorsítása mellett. A kisantant ki fogja emelni, hogy a regionális paktumok a legjobb eszközök a béke konszolidálására. A kisantant min- den lehetővé fog tenni a locarnói konfe- rencia sikere érdekében. Ma délben 12 órakor a Pozsonyban hozott határozatok- nak megfelelően jegyzőkönyvet irtak alá.

A kisantant tanácsa ma délelőtt tartotta utolsó ülését, amit a három állam gazda- sági és pénzügyi kapcsolatainak és a Du- na medence együttműködésének szentelt. Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök is részt vett ezen az ülésen, amelynek vé- geztével azután közleményt adtak ki.

A kisantant és Szovjetors- ország viszonya

A hivatalos jelentés mellett egész sor olyan tény kerül kihangsúlyozásra, ame- lyek élelőbb fényt vetnek a kisantant poli- tikájára. Az együttműködés újabb meg- pecsételésének tekintik Károly király prá- gai látogatását, amelyet a csehszlovák fő- városban nagy fényvel fognak megünne- pelni. Ugy Károly király, mint Benes cseh- szlovák köztársasági elnök Belgrádba lá- togatnak el. Gazdasági tervek megvalósítá- sára Bucuresztben rövidesen kisantant gazdasági értekezlet ül össze. Az Orosz- szággal szembeni magatartás kérdésében csehszlovák részről hangsúlyozzák, hogy

a Prága és Moszkva közötti megállá- podás tisztán védelmi megállapodás és egyetlen idegen katona sem teheti lábát mindaddig csehszlovák földre, amíg Csehszlovákiát meg nem támad- ják. Pozsonyban elterjedt vélemény szerint Jugoszlávia továbbra is ra- gaszkodik tartózkodó álláspontjához a Szovjetországhoz való viszony kérdésében.

Benes köztársasági elnök a külügyminis- terek előtt tartott kétórás előadásban re- ménykedő hangon beszélt az európai hely- zetről. A köztársasági elnök a mai Európa nemzetközi ellentétiben sem lát háborus veszedelmet. Benes nagy jelentőséget tulaj- donít különben a lengyel-francia viszony újjalakulásának is.

(Folytatása a 8. oldalon)

mal figyelték ezt a párbajt, amelynek ered- ménye csak annak a szomorú dilemmának eldöntése lett volna, hogy ki a nagyobbik bűnös: Inculclet vagy Pop Valer?

E pillanatban — írja a Zorile — egy a bel- mint az igazságügyi minisztériumban kollek- ciót állítanak össze a két volt miniszter bi- zalmas körrendeleteiről és intézkedéseiről. Még akarják állapítani, hogy ezek a körren- deletek és intézkedések mennyiben egyeztek meg a minisztertanácsi határozatokkal, ho- gyan előztek meg bizonyos zavargásokat és

ezek a zavargások mennyiben voltak követ- kézményei a gyűjteményben foglalt rende- zéseknek.

A gyűjtemény állítólag azért készült, mert a liberális párt elnöke szankciókat kíván al- kalmazni. A szankciók időpontja egybe esni a liberálisok ellenzéki vonulásának idő- pontjával. Inculclet állítólag azzal fenyegető- zött, hogy ebben az esetben az egyik jobb- oldali szervezethez csatlakozik le. A Zorile viszont úgy tudja, hogy ez a fenyegetés a liberális pártban senkit sem ijesztett meg.

VILAG TÜKRE

A spanyol harctéri helyzet

A világsajtó nagy része Irun elestével kapcsolatban olyan olvasókkal számol, kik még soham láttak térképet. A lapoknak azt a magyarázatát, amely szerint Irun el- esésének főjelentősége a francia fegyver- szállítások megszakításában áll, csak tér- képanafabéták hihetik el. Ha voltak ilyen fegyverszállítások, azok a polgárháború első perctől kezdve sem használhattak egész Spanyolországban, hanem csak azok- nak a kormánycsapátnak, amelyek az északi tengerparti sávon Ovideo és Irun között helyezkedtek el. Ezt a sávot ész- kon a tenger, délen az aszturiai-kantabriai hegyek határolják s már a polgárháború elején elvtágták a belső és keleti Spanyol- országtól. Az aszturiai-baszk tengerparti területet a Burgos és Valladolid központi lázadók által megszállott széles vidékek választják el Madridtól. Irunból tehát csak azért sem lehetett Belső-Spanyolországba szállítani, mert az irun—madridi vasut- vonal Burgoson és Valladolidon keresztül vezet. Ezzel szemben lehetett szállításokat eszközölni San-Sebastian Bilbo és Sanan- der felé a partvidéken; ezt a vasutvonalat most Irun elfoglalásával kettévágták.

Az északi partvidék városai kikötők is egyuttal s a partvidék hossza háromszáz kilométer, mely a kormány kezében van s amelyet a felkelők gyenge hajóhada nem tud blokkolni; itt tehát még mindig le- het szállításokat eszközölni Franciaorszá- gból a partvidék felé. Nem tudjuk, törté- netek-e fegyverszállítások Franciaországból és ha történetek elég gyakori voltak, hogy ezeknek megnehezítése la ba esik az ész- ki partvidék védelmével. E partvidéken vannak az ovideói fegyvergyárak, melyek a kormány kezében vannak s amelyek az egész területet ellátják fegyverrel. Ovideo városának már csak egy részéért folyik a harc, a többi kormánykezében van.

A sajtóstratégának az a kijelentése, hogy Irun elvesztése automatikusan maga után vonja az egész partvidék elvesztését, szintén hibás. A partvidék háromszáz ki- lométer hosszú és átlagban ötven kilomé- ter széles. A lázadó csapatok e terület leg- keletibb nyulványán vannak még. Ha sike- rül is nekik San-Sebastiant bevenniük, még mindig van 290 kilométer hosszú frontjuk nyugat felé, amelyet fel kell gön- gyölniük, ha az egész partvidéket el akar- ják foglalni. E terület székhelye a népes és gyárakkal megrakott Bilbao, amely 100 kilométerre fekszik San-Sebastiantól és erős kormánycsapatok szállották meg. Fontos helyek még Gijon és Santander. Mola csapatainak nehéz hadjáratot kell vezetniük addig, amíg e számtalan termé- szetes erőddel teli partvidéket el akarják foglalni.

Több oldalról jövő támadást Mola nem hajthat végre. Délen a partvidéken ugyan Coruna és Vigo a felkelők kezében van, de nem áll elég ember rendelkezésükre.

A felkelők több ponton egyszerre nem képesek döntő csapást mérni ellenfeleikre. Hogy Irun elfoglalják, kénytelenek voltak meggyöngíteni a Guadarrama frontot; tu- dott dolog, hogy a támadás csak akkor si- került, mikor a guadarramai frontról meg- érkeztek az erősítések Irun felé. Mola kény- telen volt meggyöngíteni a Guadarrama hegységbeli főfrontot, hogy egy mellék- fronton eredményt érjen el. E stratégiai szempontból nem feltétlenül pozitív elha- tározásra valószínűleg az a szűkségesség birta rá, hogy pszichológiai szempontból valahol gyors eredményt érjen el.

Számított arra a morális hatásra, amely külföldön részben be is következett. Ez a hatás még könnyítette az a tény, hogy

a harcok részleteit a francia határról követni lehetett. A polgárháború más hadszínterein hasonló inenzitáru harcokról a lapok csak néhány sorban emlékeztek meg.

Ha Mola előretörésének stratégiai értelme abban áll, hogy a hátbatámadás veszélyét akarva elhárítani, abban az esetben miután előbb a partvidéket kell elfoglalnia, az oly gyakran bejelentett offenzíva Madrid ellen még sokáig várhat magára. Ha a vállalkozást Baszkországból félbeszakítja és ismét a Guadarrama felé fordul, akkor Irun elfoglalása az összhelyzetben alig változtatott. Az északi kikötő biztosítása Mola számára nem döntő, mert hisz Vigón Porogálán és Badajozon keresztül a fegyverszállítások számára elég összeköttetés volt eddig is.

Hogy Irun körül nem háborút elődöntő események zajlottak le, azt többek között a harcokban résztvevő csapatok csekély száma is bizonyítja: az összes jelentések néhány ezer emberről beszélnek s a döntő támadásban állítólag néhány százán vetek részt. A felkelők kaonahányára nagyon gátolja őket, dacára annak, hogy kiképzés tekintetében és technikailag fölényben vannak. Ezért tehát Irun és esetleg Sansebastian bevételét nem szabad tulbecsülni.

Sokkal fontosabbak azok az események, amelyek a Saragosaa fronton történnek, ahol a katalán miliciának végre sikerült Huesca külső részéig nyomulnia. Huescával kormánykézbe kerülne a Franciaországból jövő olaron—huesca—saragossai vasutvonal. Huescánál ez a vasutvonal el-

ágazik keletre Barcelónáig, ahonnan belső Spanyolországba a kitünő utakon nagy-szerűen lehet a hadianyagot szélesíteni. Azonkívül szilárdan kezébe tartja a kormány a Narbonne Portbou—Barcelóna vasutvonalat a Földközi tenger partvidéke mentén s utak vezetnek a Pyreneusokon keresztül, hogy a biskájai öböl kikötőt s a földközitengeri utat ne is említsük — szó sincs tehát arról, hogy elzárják volna a kormány utját Franciaország felé.

Irun elesésének két másik következménye is volt: az egyik a spanyol kormány kiszélesítése s a másik a francia népfrent együttérzési mozgalmak. E két következmény problematikus teszi Irun városka elfoglalásának jelentőségét.

hasznoló fenyegetéssel illette a főmuftit, és sokkal kategórikusabb formában.

A főmufti után Nashasibit és Abdul Hadit, a sztrájkbizottság és az Istaklal párt vezetőjét fogadta a fő kormány. A tárgyalások lefolyását a kormány szigorúan titokban tartja.

Az arab vezetők audienciája után Mose Shertokkall, a Jewish Agency politikai osztályának vezetőjével folytatott hosszabb tárgyalásokat.

Hir szerint a fő kormányzó még egy utolsó kísérletet akar tenni, hogy az arab vezetőket engedelmessé bírja. Miután a főmuftival, Nashasibivel és Abdul Hadival külön tanácskozott, mára testületileg magához kérte az egész arab bizottságot, hogy utolsó figyelmeztetéseit közölje velük.

Sulyos összecsapások

Az elmúlt hét szerdai napja egyik legvéresebb napja volt a palesztinai zavargásoknak. Majdal állomás közelében az arabok leölték egy zsidó munkást, akivel nyolcvanöt-re nőtt a zsidó halottak száma. Ugyanezért sulyos összecsapások voltak az arab bandák és az angol katonák között. A harcokban egy angol katona, öt angol rendőr és egy palesztinai rendőr vesztette életét, míg arab részről harminchárom halott maradt a harcmezőn.

Pénteken a Ramleh mellett két zsidó munkást löttek le az arab terroristák. Ezzel a zsidó halottak száma nyolcvanhétre nőtt. A két zsidó munkás egy narancsokban dolgozott, amikor a kerítés túlsó oldaláról nevékony szőlőtörzset öltöztetők. Azt hitték, hogy ismerősök és a kerítéshez mentek. Először válságos golyózápor fogadta őket és nyomban meghaltak. Nyilvánvaló, hogy ebben az összeesküvésben volt arab ültetvény-munkások vettek részt, akik ismerték a két zsidó munkást.

Jeruzsálemi jelentés szerint a zavargások kezdetétől szeptember 8-ig harmincegy angol, nyolcvannegy zsidó és kétszázhuszonöt arab vesztette életét a zendülések következtében. Megsebesült 144 angol, 276 zsidó és 640 arab. A zavargások által előidéztett károkat és veszteségeket kétféle 750 ezer fontra becsülik.

Száműzetéssel fenyegette meg a palesztinai főkormányzó a jeruzsálemi főmuftit

A Jewish Agency palesztinai exekutívje előterjesztést készít a legközelebbi bevándorlási kvótára. Brodatzky professzor expozéja az angliai zsidóság konferenciáján. Lengyelország intervenciál a zsidó bevándorlás érdekében. Újabb sulyos harcok a zavargások frontján

London, szeptember 14. A Times legutóbbi számában levelet közöl W. H. Stoker tollából, aki az arabok fővédője volt az 1929-es vizsgálóbizottság előtt. Stoker azt ajánlja a Jewish Agencynek, hogy mondjon le a legközelebbi bevándorlási kvótáról és ezzel a gesztussal járuljon hozzá az alkut válság megoldásához anélkül, hogy a kormány-nak meg kellene hajolnia az erőszak előtt. Végül felszólítja az arabokat, hogy üjjenek össze tanácskozássra a cionista vezetőkkel.

Ezzel szemben jeruzsálemi jelentés szerint a Jewish Agency exekutívje hozzáállott az 1936 október—1937 áprilisi bevándorlási kvóta előkészítéséhez. Az exekutív most dolgozza ki előterjesztését az októberben esedékes bevándorlási certifikátok kiállítására vonatkozólag.

Az angol zsidóság konferenciája

Mint már röviden jelentette az Uj Kelet, szeptember 7-én zajlott le az angliai zsidóság reprezentánsainak rendkívüli konferenciája, mely határozati javaslatot fogadott el a palesztinai zsidó bevándorlás felfüggesztése ellen és a palesztinai zsidó önvédelem megszervezése érdekében.

A konferencia Brodatzky professzor, az exekutív politikai osztályának londoni vezetője tartott nagyszabású expozét. Hangsúlyozta, hogy a cionista politika három alapja a bevándorlás, a kolonizáció és az alkotmány. Legfontosabb azonban a bevándorlás. A zsidó bevándorlási jogának megtagadása egyet jelentene a zsidó nemzeti otthon megsemmisítésével. Ez a jog nem képezheti semmilyen politikai számítgatás, sem vizsgálát tárgyát, a zsidó nép joga a palesztinai bevándorlásra elvitathatatlan.

Brodatzky professzor ezután a palesztinai zsidóságnak önvédelemre való jogát hangsúlyozta, majd rámutatott arra, hogy a cionizmus harca a palesztinai zsidó jogokért csak ezután következik. A pillanatnyi veszedelem a bevándorlás felfüggesztésének lehetősége, de a közeli hónapokban még nagyobb veszedelmekkel leszünk kénytelenek szembenézni. A királyi bizottság újabb vizsgálatot rendel Palesztinában, ahol már oly sok vizsgálatot rendeztek. De nincs szükségünk arra, hogy védekező állásba helyezsük magunkat Palesztinában. Elég széles alapot teremtetünk az országban ahhoz, hogy a bizottság valamint Anglia és a világ közvéleménye előtt a mandátum teljes végrehajtását követjük, ami szabad és zavartalan fejlődést biztosít számunkra, amint ezt a Balfour deklaráció és a mandátum igéri.

Az angliai zsidó vezetők állásfoglalása

Neville Laski, a Board of Deputies elnöke hangsúlyozta, hogy a zsidók nem a türelem, hanem a jog erejénél fogva mennek Palesztinába, majd rámutatott arra, hogy elősorban a zsidó bevándorlás tette lehetővé Palesztina gazdasági és kulturális fejlődését és nemcsak a zsidóknak, hanem magának az országnak is korlátlan bevándorlásra van szüksége.

Sir Osmond d'Avigdor Goldsmid, az ICA elnöke, kijelentette, hogy maga a lehetősége is a zsidó bevándorlás felfüggesztésének olyan momentum, amely sehogy sem egyeztethető össze az angol közigazgatás szellemével. Kifejtette továbbá, hogy

nagyszabású vállalkozásba fogott, mely Palesztina gazdasági fejlődésének előmozdítására irányul és kijelentette, hogy a szábanforgó gazdasági terv sikere attól függ, hogy az angol kormány biztosítja-e a mandátum érintetlen végrehajtását.

Az angol munkásszakszervezetek Plymouthban megtartott legutóbbi kongresszusán egyhangu határozati javaslatot fogadtak el, mely hangsúlyozza, hogy

az angol munkásszervezetek támogatja azon erőfeszítéseit, amelyek a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésének előmozdítására irányulnak és azon reményének ad kifejezést, hogy az angol kormány minden szükséges lépést meg fog tenni a jelenlegi zavargások befejezése érdekében.

A rend és a nyugalom helyreállítása után kiengesztelő eszközök segítségével biztosították Palesztina békés és rendezett fejlődése.

Lengyelország intervenciál

Racinsky gróf, Lengyelország londoni nagykövete, tegnap megjelent az angol külügyi hivatalban és a lengyel kormány aggodalmát fejezte ki a palesztinai zsidó bevándorlás felfüggesztésének lehetősége kapcsán. Racinsky gróf kijelentette, hogy Lengyelország számára rendkívül nagy fontossággal bír ez a kérdés, miután a palesztinai bevándorlók nagy többsége Lengyelországból származik.

A Times újabb cikkben foglalkozik a Palesztinába irányuló csapatszállítások kérdésével és a gyarmatiügyi hivatal legutóbbi nyilatkozatával. A lap hangsúlyozza, hogy a mandatárius hatalom felvette a kesztyűt, amelyet az arab vezetők dobtak feléje.

A zavargások elfojtása azonban csak előfázisa egy új rend teremtésének Palesztinában.

Pusztán rendőri intézkedések nem oldják meg a Palesztina-kérdés arab részét. A zsidó bevándorlás korlátozása újabb kapitulációkat vonna maga után, nem beszélve arról az erkölcsi csorbáról, amely ezzel éné Anglia hírnevét. Másfelől viszont a zsidók olyan arányú beözönlése, mint ahogy az az utóbbi években történt, fokozza az arab elégedetlenséget és erősíti a radikális elemeket, de ugyanezokor a két nép közötti kiengesztelő-dés lehetőségét is hátráltatja. Az angol politikának Palesztinában dinamikusabbnak és konstruktívabbnak kell lennie, mint volt eddig, ha biztosítani akarja a békét az országban, melynek haladásáért és jó közigazgatásáért az angol kormány viseli a felelősséget.

A Manchester Guardian legutóbbi számában sir Stafford Cripps angol képviselő azt javasolja, hogy Palesztinában autonóm zsidó és arab államot létesítsenek, szövetséges kormány vezetése alatt, kölcsönös engedmények alapján.

Angol őszinteség

A Birmingham Post hangsúlyozza, hogy Anglia, ha kiszolgáltatja Palesztinát az arab erőszaknak, egytural utolsó reményét is elveszti arra, hogy hatékony szerepet játsszon a Földközi tenger keleti medencéjének ellenőrzésében. Egyszerűen nem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, — írja a lap — hogy Palesztinát arab uralom alá engedjük. Ha a mandátumért harcolunk, úgy azt birodalmi érdekekből tesszük. Egyetlen arab sem ismerte el a palesztinai angol érdekeket. De egyetlen zsidó sem vonta azokat kétségbe. Arab-zsidó kiegyezés esetén a zsidók ügye szociális és gazdasági területen egyarányt feltétlenül többet igényel, mint az araboké.

A főkormányzó fenyegetése

Miután a legfőbb arab bizottság a sztrájk folytatására hívta fel az arab lakosságot, hír szerint

a kormány azzal fenyegette meg a jeruzsálemi főmuftit és Nashasibit volt jeruzsálemi polgármestert, aki az arab védelmi párt vezetője, hogy számúzi őket az országból, ha nem vonják vissza a sztrájk folytatására kiadott jelszót és nem szüntetik be a zavargásokat.

Újabb jelentés szerint a főkormányzó magához hívatta a jeruzsálemi főmuftit és a beszélgetés folyamán többek között azt a megjegyzést tette, hogy

rövidesen a legtöbb muzulmán tanács újrajavallására lesz szükség.

Tudvalevő, hogy a muzulmán tanács elnöke a főmufti és ez a megjegyzés nyilván ellene irányul. Jellemző, hogy annakidején Lord Plumer, Palesztina második főkormányzója is,

Szülők! Figyelem!

Iskolások!

Egyenruhákat olcsóbban, mint otthon készítve vásároljanak!

Komplett pepita ruha gallérokkal a

L. R. M. iskola és a

L. P. J. „ részére Lei 220-161

Ünnepi, torna- és háztartási egyenruhák, valamint mindenféle iskolai felszerelés

olcsóbban, mint akárhol vásárolhatók a

Hercules Áruházban

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 9.

Kampóskeresztes eszrogot kézbesített Satu-Marera a posta

Egy jóindulatu postatisztviselő „tréfája”

Satunare, szeptember 14. A satunarei zsidóság mély felháborodással tárgyalja azt a szerkesztőrest, amelyet egy Palesztinából érkező postaküldeményen követtek el. Ma Palesztinából csomagot kézbesített Berger Hermanné helybéli lakosnak a posta. A csomagot Petach-Tikvából küldték, másfél palesztinai font értékkel. A küldemény petachtikvai feladója röviden jelölte meg a csomag tartalmát: „eszrog”. A kíváncsi szomszédok hamar összeverődtek, hogy tanui legyenek a szentföldről érkezett csomag felbontásánál. A csomagkézbesítő pos.ai alkalmazott is kíváncsian lesté, milyen lehet az eszrog, amelyet feladója másfél fontra értékel.

A kellemes meglepetésnek szánt küldemény azonban kínos meglepetést keltett.

A drága eszrog hosszában kettémetszve fektűt a kis dobozban és pitemje hiányzott. Az eszrog külső zöld héjába jókora kampóskeresztet vésett az ismeretlen kéz. Belsejét három, tintaceruzával rajzolt horogkereszt éktelenítette.

Valószínű, hogy valamelyik postai alkalmazott követte el az izléstelen tréfát, aki a másfél fontra értékelt csomagban érték tárgyakat, vagy pénzt keresett. Dühében, hogy azt nem találta meg, tönkre tette az eszrogot. Természetesen, hogy a tanuk jelenlétében felbontott csomag ügye ezzel még nem fejeződött be, mert Bergerné feljelenést fog tenni a csomag felbontása és az eszrog tönkretéve miatt, annál is inkább, mert hiszen a csomagot másfél font értékkel adták fel.

KEDD, 15

Mit rev

Csak ére no

Bucuresti, tud.) Pop Va sége alatt tör ki, amelynek foglalkozás ma. A valóság volt szó. A k közösök „m ahol a különbe nyein a kisebb nek az illető f szoritás: celo sem akart egy ban az autoco éppen kizáróla

Ez a törvény régi követelés az első, aki a követelte. A komoly okai v ifikálás: köv a demokratiku kiméletlenül r yargó politik zó leleplezésé érintették a le fitikust. Az „ meg már tízesz Goga Octavian a román nép idegennek nin

A Dimineat harc ismét fel román sajtóba nap-nap után neata hatvane munkaársánál vét. A jobbold dulkan felhívá séghez, hogy l amelyben az kívül a Lupta is benne fogla az alkotmány kérdés etnikai teszik lehető olyan intézkek látszólagos me emelése mellet térbe szoritás

A tervezet: 5 tetelekhez köti vékenységet:

1. Román l
2. Allandó l
3. Huszoné
4. Katonai k
5. Érettségi

középszkolával zusainak elvég

Az érettségi mentést csak a nácsa adhatja kulturintézmén érdekek alapjá

A következő ség eseteit sor újágiró az, a tak vétkesnek, érvényesen elit

Reg

Emi

Romagna ny KALAPO

Reg

Mit tartalmaz Pop Valer dr. revízió alá kerülő sajtó-törvénytervezete

Csak érettségizett ember lehet újságíró. A jobboldali sajtó követeli, hogy a zsidó újságírók teljes és igazi nevük alatt írjanak

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) Pop Valer dr. igazságügyminisztersége alatt törvénytervezetet dolgoztatott ki, amelynek bevaltozott célja az újságírói foglalkozás megrendszabályozása lett volna. A valóságban természetesen nem erről volt szó. A kereskedelmi és ipari foglalkozások „megszervezéséhez” hasonlóan, ahol a különböző rendszabályok valamennyein a kisebbségi és főleg a zsidó elemek az illető foglalkozási ágakból való kizártságát célozzák, az új újságírói törvény sem akart egyebet, mint a román sajtóban az autochton elem elsőbbségét, vagy éppen kizárólagosságát megemereni.

Ez a törvénytervezet a román jobboldali régi követelése már. Goga Octavian volt az első, aki a román sajtó „megtisztítását” követelte. A cusziták jelenlegi vezérének komoly okai voltak arra, hogy a sajtó purifikálását követelje. Törénetesen ugyanis a demokratikus lapok voltak azok, amelyek kiméletlenül nyomozták Goga kormány politikai pályafutását és különböző leleplezéseket szolgáltattak, amelyek nem ártottak a legteljesebben a költő politikust. Az „Erjedő mus.” című könyvében már tisztelettel ezelőtt proklamálta Goga Octavian az igazságot, hogy a sajtó a román nép belső családi ügye, amelyre idegennek nincs és nem lehet beleszólása.

A Dimineata és az Universul közötti harc ismét felvetette a zsidók szerepét a román sajtóban. Az Universul azóta is nap-nap után közli az Adeverul és Dimineata hatvanegy zsidó szerkesztőjének és munkatársának nevét és román írói álnévét. A jobboldali lapok nap-nap után fordulnak felhívással a román olvasó közönséghez, hogy bojkottálják a „zsidó sajtót”, amelyben az Adeverulon és Dimineatan kívül a Lupta, Zorile, Tempo és Credinta is benne foglalnak. Minthogy azonban az alkotmány és a fennálló törvények a kérdés etnikai alapon való rendezését nem teszik lehetővé, a sajtótörvénytervezet olyan intézkedéseket hoz, amelyek a kar látszólagos megtisztítása és színvonalának emelése mellett a nemromán elemek háttérbe szorítására is lehetőséget nyújtanak.

Mit mond a Pop Valer-féle törvénytervezet

A tervezet 58. szakasza a következő feltételekhez köti a jövőben az újságírói tevékenységet:

- 1. Román állampolgárság.
2. Állandó lakhely az országban.
3. Huszonegy éves kor.
4. Katonai kötelezettség teljesítése.
5. Érettségi bizonyítvány, vagy egy a középiskolával egyenértékű tanintézet kurzusainak elvégzése.

Az érettségi bizonyítvány alól való felmentést csak az újságírói kar központi tanácsa adhatja meg, valamely magasabb kulturintézmény által elismert rendkívüli érdekek alapján.

A következő szakasz az összeférhetlenség esetét sorolja fel. Eszerint nem lehet újságíró az, akit csalárd bukásban találtak vétkesnek, valamint azok, akiket jogérvényesen elítéltek akár, mint tettset,

agen-provokatort, vagy bűnársat a következő büntények, vagy vétségek valamelyikéért:

Sikkasztás, megvesztegetés, kijárás, hamis tanúság, hamis eskü, zsarolás, orgazdaság, bármilyen természetű hamisítás, okirathamisítás, csalás, csalárd bukás, lopás, rablás, csalárd ügyvitel, visszaélés és rágalmozás vétségében való visszaeső büntetés.

Újságíróknak a jövőben csak azok nevezhetik magukat, akiket a testületbe hivatalosan felvettek. Semmilyen újságközléményél nem működhetnek közre csakis a testületbe felvett újságírók. Aki újságírónak adja ki magát anélkül, hogy a testületnek tagja volna, ha hónaptól egy évig terjedő börtönbüntetésre ítéltető. Különösen érdekes és hazánkban nehezen alkalmazható a 80. szakasz, mely az újságíróknak megtiltja, hogy hatóságoktól, vagy magánszemélyektől az újságírói ellenszolgáltatást kérjen szolgálataiért.

Az ezen szakasz ellen vétők hivatalból is üldözendők. Az újságírótestület központi tanácsa a maga hatáskörében fegyelmi eljárást indíthat bármely a fenti rendelkezések, vagy az újságírói kar presztizsét és érdekeit sértő cselekedetért. A zsi-

A GYÜMÖLCSIDÉNY veszedelmeket rejt magában!

A nyers gyümölcs élvezete úgy gyermeknek, mint felnőttek számára rendkívül egészséges és minden orvos melegen ajánlja a kurákat. De igen gyakran előfordul, különösen gyermekeknel, hogy a gyümölcs hasmenést okoz. Ilyenkor okvetlenül szükség van a belek alapos kitisztására, hogy az erjedő anyagokat elávolítsuk, ezért hasbajot kell szednünk. Ügyeljünk azonban arra, hogy a hasbajó valóban megfeleljen a feladatnak: enyhe, de biztos hatás legyen, a beleket tökéletesen tisztítsa ki, azonkívül ne is kellemes legyen, hogy szedése, különösen gyermekeknel, ne okozzon nehézséget. E feltételeknek ideálisan felel meg a KOPROL, ez a csokoládépasztilla-hasbajó, amelynek adagolása rendkívül könnyű. Ha hasbajlóra van szüksége, szedjen KOPROL-t!

KOPROL

ri ítéletében odáig is elmeget, hogy véglegesen megtiltja valakinek az újságírói tevékenységét.

A szerzett jogok

A törvénytervezet mindenesetre biztosítani igyekszik az újságírók szerzett jogait. Eszerint azok, akik a törvény életbelépésének időpontjában valamely jogi személyként elismert újságíró-szervezet tagjai, és legalább két éve fizetési újságíró, úgy megmaradhat a testület körében csak a fentebbi összeférhetlenségi esetek valamelyike nem forog fenn.

Az újságíró álneve tilalma

Az Universul és a jobboldali szervezetek kívánságait van hivatva teljesíteni a tervezet 15. szakasza, amely a következőképpen hangzik:

Az a szerző, aki álnevet, vagy kezdőbe-

tüket kíván cikkei alatt használni, köteles álnevét, vagy kezdőbetűit bejelenteni a törvénytörvénykötés, amelynek kerületében az illető lap megjelenik. Az álneveket és kezdőbetűket az illető nevével és lakhelyével együtt nyilvános regiszterben fogják feljegyezni.

Az Universul ezt az intézkedést nyugodt körülmények között elegendőnek tartotta volna, a jelenlegi idők számára azonban elégtelennek jelenti ki. A sajtó nemzetközi kérdés — írja az Universul — s megengedhetetlen az, hogy Matei Basarab, és hasonló román történelmi nevek alatt idegenek, jövevények és hivatalnok hitleristákat csináljanak Gogából, vagy azt kívánják George Bratianutól, hogy ne szóljon hozzá külpolitikai kérdésekhez. A román sajtó és kultura végeleges elromanosításáig is köelezően be kell vezetni, hogy cikkeit mindenki igazi és teljes nevével írja alá.

Select Muzgó ZENE — DAL — SZEREBLEM Select Muzgó Meglepetés! Jeanette Macdonald és Nelson Eddy legújabb filmjében: ROSE MARIE, melynek premierje e hó 16-án van

Egymillió szelárd zsidó könyörög a világ minden részében a spanyol béke megteremtéséért

A bucaresti spanyol grandrabbi nyilatkozata a spanyol polgárháborúról

Bucuresti, szeptember 14. Romániában több, mint 40 ezer spanyol zsidó él, akik aggodalommal kísérik figyelemmel a spanyol polgárháború borzalmait. Bucarestiben külön hitközségei tartanak fenn, melynek templomában spanyol rítus szerint imádkoznak. A spanyol zsidó kolónia a legkövetlenebb kapcsolatokat tartja fenn a bucaresti spanyol követséggel, tekintet nélkül arra, hogy milyen politikai rendszer uralkodik spanyol földön. Felkerestük Sabetai Djaen bucaresti spanyol főrabbit, ki állandó levelezésben áll a spanyolországi szellemi élet számos kiválóságával. A romániai szefárd zsidó egyház legfőbb feje óriási tudású ember hírében áll. Nemcsak Romániában, hanem más országban is, betöltötte már ezt a magas egyházi tisztséget és miközben beutazta az egész világot, megfordult az ibériai félszigeten is.

— Tulajdonképpen — mondja a főrabbi — a mi őseink és a mórók voltak a hires spanyol kultura megalapítói. Számos hires templom és más monumentális építkezés, amely a mostani polgárháborúban hamuvá változott, zsidó eredetű. Mi pedig, akik Kelet-Európában és más országokban letünk új hazára, szeretettel őriztük meg a spanyol nyelvet, kulturát és a spanyol hagyományokat. Az emigráns zsidók leszármazottai, meg a spanyol állam közötti viszony már a monarchia idejében nagyon szívélyessé vált. Magától értetődő tehát, hogy őseink hazájának tragédiája, amely hazához oly sok emlék és rokonsági kötelek fűz bennünket, minden spanyol lelket

mélyen megrendíti, éljen is a föld bármely részében.

— Mi a spanyol zsidók álláspontja a két harcoló féllel szemben?

— Mauricio Manuel de Lera híres spanyol történésiről statisztikájából kitűnik, hogy a spanyol nép 20 százaléka zsidóktól származik. Politikailag éppen úgy fölleljük a zsidó eredetű spanyolokat a jobb-, mint a baloldalon. Számos városról tudunk, amelynek lakossága százszázalékosan zsidó származású és amelynek népessége két pártra szakadva öldösi egymást. A 20. század Spanyolországában éppen úgy ott találjuk őket a konzervatívek támogatói között, mint a baloldali politikusok sorában.

— Az utóbbi időben számos kikeresztelkedett zsidó ivadék tért vissza a judaizmus kebelébe, megmaradván továbbra is jó spanyol hazafinak. Számos ilyen eset történt a hadseregben is — a tiszték között. Nincs kizárva, hogy megtért fajtestvéreink és hírsorsosaink nagyobb része éppen

Crystallina és Tropic a legmodernebb. Az egész világ bizalmát bírja, mert minőségileg pótolhatatlan. Ne fogadjon el „OLLA” helyett súlyos utánszert!

Franko és Molla tábornokok seregeiben harcol.

— Ilyen körülmények között lehetlenség állást foglalnunk akár az egyik, akár a másik fél javára. Sőt minden más népnél is forrabbban, őszintébben óhajtjuk: bárcsak mielőbb véget érne a véres spanyol polgárháború. Jómagam, de velem együtt a spanyol zsidó felekezet többi papjai is naponta kérjük az Istent, egymillió népünk nevében: adja vissza újból a spanyol nép békéjét, amelytől oly nagyon függ nemcsak Európának, hanem az egész világnak nyugalma is. (B.)

— Elhalasztotta a hadbíró Roska Márton tárgyalását. A cluji hadbírósg hétfő délelőttre tűzte ki Roska Márton volt cluji egyetemi tanár perét, akit államellenes igaztással vádolnak. Mint arról beszámoltunk, Roska Márton állítólag cikket írt egy magyarországi folyóiratba, amelyet államellenesnek minősített a katonai ügyszésg. Hónapok óta van fogságban Roska Márton, míg ügyében a napokban készült el a terjedelmes vádirat. A tárgyalást hétfő délelőttre tűzte ki a hadbírósg, de az egyházi ünnep miatt október 2-ára napolták el. A tárgyalásra számos cluji egyetemi tanárt idéztek be tanúnak.

— Aidott állapotban levő nők, ifju anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes „Ferenc József” keserűviznek máris mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és hig ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bélműködést érnek el. Az orvosok ajánlják.

— Dr. Anghelcsu közoktatásügyi minisztert ünnepelték Bucarestben. Bucarestből jelentik: Anghelcsu közoktatásügyi minisztert tegnap a fővárosi Athénés Palace szalóban felköszöntötték az ipari tanoktatás képviselői és az ipariszervezetek vezetői, az ipari szakoktatás törvényének reformálásáért.

— Havazik a regátban. Bucarestből jelentik: Nálunk Ardealban is késő őszi fordult az időjárás, a regátból azonban még kedvezőtlenebb időjárásról érkezik jelentés. Több napi esőzés után tegnap reggel havazni kezdett Predealon, míg a hegyekben már magasán áll a hó.

Nichifor Crainic egyéni akciója. Bucarestből jelentik: A Capitala értesülései szerint Nichifor Crainic, akit nemrég kizárták a nemzeti keresztény pártból, saját szakállára egyéni akcióba kezd, amelyben melléje állnak a Sfarma Piatra szerkesztőségi tagjai Gregoriannal az élükön.

Regele Ferdinand 10. Emil Fodor & Co. Romagna nyulszőr, velour és antilop KALAPOK nagy választékban. Regele Ferdinand 10.

elem! 161 ban No. 9. posta

ában kettémetszve és pitemje hiányzó zöld héjába jókorá az ismeretlen kéz szúrával rajzolt hó...

Néhány érdekes könyvről

A berlini Schocken-Verlag Almanachja. Egy Mazzini és egy Karl Kraus életrajz

Megjelent a berlini Schocken-Verlag-nak, ennek a zsidó könyvtérrelés legélén haladó kiadónak, Almanachja 5697-re. Moritz Spitzer, a lector, szerkesztette.

Ugyanazokból az alkatelemekből tevődik össze ez az Almanach, mint általában az egész Schocken-féle produkció: Talmud, midrás, a középkori zsidó költészet, amelynek tudományos vizsgálatára Schockennek külön Forschungsinstitutja működik Jeruzsálemben, vagy a chaszidizmus, épp úgy helyet kapott benne, mint a palesztinai arabok eredetének kutatása, a chaluç-típus rajza, a Buber-Rosenzweig disputa a kinyilatkoztatás és a törvény viszonyáról, vagy — példázom — a Smarja Levin emlékezése az Achad Haam által alapított Bne Mose szervezetről, mely a mesternek Hakohanim vehaam elméletét tett volna hivatalosá válóvá váltani. (A kulliszatitkai még a háború előtt Saul Csernovitz teregette ki egy héber nyelvű könyvben.)

Az első oldalán mottóként Jannáj-nak (liturgiái költő volt, a 10. században élt és a régi pijsutnak főképviseleje) néhány sora áll. Így kezdődik: Asré nósze zápoç. Magyarul: Boldogok, akik hordják a haragot terhét, bevallják bűnüket, melletted hitet tesznek, szőlővén, szent, szent, szent.

A német zsidóknak bőségesen kijut most a sorsharagból. Az efféle könyvek viszont annak a jele, hogy megfeszített és nagyértékű szellemi munkával igyekeznek jót tenni, levezekelni, amit nemrégiben még vétettek a zsidóság géniusza ellen, hogy nem törte meg őket az elnyomatás s háromszorosa kadossal tesznek hitet a zsidóságnak mellett.

Az almanachhoz pompás kis zsebluachot mellékeltek a bőkezű kiadó. Az ára, jóllehet több mint 200 oldal, mindössze 60 Pfennig. Erdemes megvenni és érdemes tövéről-hogyére elolvasni.

Adolf Saaber megírta az olasz Mazzini életrajzát. (Europa-Verlag, Zürich). Eposznak sikerült, egy nagy és tiszta lélek dicsőségét zengő hősi éneknek.

A Kossuth Lajosnál tartott kapcsolatai révén nálunk sem ismeretlen a Mazzini neve. A viselt dolgairól azonban csak édes-keveset tudunk. Ez a könyv most nagyszerűen kidolgozott a tudásunk hézagait. A rövidletű római köztársaság diktátora volt Mazzini 1849-ben és azelőtt, azután, rendületlenül mindvégig: a szociális köztársaság apostola és harcosa. A maga idejében nagyon különbözőképpen értékelték. Jessie White egy szerűen és röviden a század Krisztusának nevezte. Metternich viszont így írt róla: Meg kellett küzdenem a legnagyobb hadvezérrel. Sikerült. Egy kalap alá tudtam hozni a cárt, a szultánt és a pápát. De akadt egy ember, aki rengeteg galibát okozott nekem, nem tudtam vele boldogulni. Olasz briganti volt. Sovány, sápadt és rongyos, de magával ragadó, mint a zivatar, izzó, akár csak az apostolok, huncut, mint egy tolvaj, szemtelen, mint egy komédiás, fáradhatatlan, akár egy szerelmes. Giuseppe Mazzininek hívták...

Még ma is akadnak rajongó hívei, akik a szociális forradalom ideológiáját tisztelik benne. Csak európai feladatokat tűzött maga elé, végtelen messze a ma hirdett sacro egoismotól azt vallotta, hogy az olasz népre küldetés vár a kontinensen. Mégis kvekerek, hinduk — például Mahatma Gandhi — és kínaiak egyképpen hódolnak az eszmének és személyének.

Küzdött a nemzeti eszme nevében a marxista internacionálé ellen. A központ csak a vezéreket dolgozza ki, a részleteket bizza az egyes nemzetekre, tekintse a belső ügyüknek, mert lehetetlenség központilag irányítani a különböző hazájú, tendenciájú, politikai felfogású, gazdasági érdekű és felkészültségű tömegeket. Ez az erőszakolt centralizmus szükségképpen kényuralomhoz és a nemzetközi szervezet széttűléséhez vezet — tartotta és az idő igazat adott neki.

Nem új, hiszen még 1933-ban jelent meg, de erősen aktuális Leopold Liegler-nak Karl Kraus-ról szóló nagy ténfogatú könyve (Karl Kraus und sein Werk), tekintve, hogy a hőse — nyugodtan lehet ezt a kifejezést használni „hős”, mert az antiszemita, sőt ami még rosszabb: a zsidógyalázó Liegler, az egekig magasztalja a zsidó Kraust — néhány hete mindössze, hogy eltávozott ebből az árnyékvilágból, amelynek jóformán egyetlen jelenlétével sem tudott megbékélni.

A közel 500 oldalas könyv aprólékosan tárgyalja a Kraus irodalmi életét. Mindenekelőtt a sajtó nimbuszát igyekezett Kraus szétrombolni. Egyre zsörtölődött a kultura ellaposodása ellen és — akik forradalmárt szimatoltak Krausban, meglepetéssel fogják ezt hallani — visszasírta a régi jó időköt, mely a

Mozart, Beethoven, a Grillparzer, a Nestroy, a Reymond kora volt az ő szemében. Hogy ez a kultura csak néhány ezer ember kiváltsága volt s hogy a nagy néptömegek teljes jogtalanságára és állati erőmegfeszítésére épült — ezt nem akarta Kraus tudomásul venni és idillisztikusnak képzelte el a csehben megszervezett munkásság életét. Ahogy a mélyebb kulturát a sajtó azonképpen a pompázatos munkásidillt a kapitalizmus rombolta szét a Kraus meglátása szerint. És mind a kettő: a sajtó és a kapitalizmus voltaképpen a zsidó szellem alkotása. Belőlük, a frázis-kulturából és a kapitalizmus kimélettel és mértéket nem ismerő profitéhségből sarjad azután a világháború. Végeredményében

tehát a világháború is, amelynek kitöréséért például az antiszemitizmus arkangyala, Adolf Hitler térdreborulva adott hálát az Uriestennek, a zsidók bűne.

Liegler szörnyen élvezi ezt az öngyalázót, ezt a zsidóellenes maszlagot és történeti talajra kísérelti állítani Krausnak inkább az idegekéből, mint a tényekből fakadó kifakadásait. A revolverszarnalizmus őse, a 48-as forradalom botor felforgatója, a 70-es évek gazdasági krachjának okozója, a világháború dicsőítője: mind-mind zsidók ebben a történet-hamisításban. Sonnemann helyett Saphirral, a tündöklő tisztaságu Adolf Fischhof helyett a félköttya Jellinekkel, a mágnások tultengő vállalkozásai tevékenysége helyett egy pár zsidó siberrel, a dicsőítés helyett a Benedikt vezércikkével tankönyvekbe is beékelte hivatalos háborúhozakodik elő bizonyosságul.

Tipikus rosszhiszemű könyv, de a Karl Kraus zavaros és problematikus lényegéhez mégis rajta keresztül férközhettünk a legközelebb. (g. s.)

KÜZGAZDASÁG

Panaszhivatalt létesítenek a gabonaexportőrök sérelmeinek orvoslására

Negura miniszter ígéretet tett az augusztus 31-én elmaradt export-prémiumok utólagos kifizetésére

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután hat órákor a Nemzeti Exportintézetnél értekezletet tartottak a gabonaexport fejlesztésének kérdésében. Az értekezletet a Gabonaexportőrök Szövetsége hívta össze és az elnöki tisztelet Mihail Negura miniszter látta el. Jelen voltak az értekezleten Xenofon Netja, a Banca Nationala megbízottja, Vanghelescu igazgató a CFR részéről, Antonescu vezérinspektor, mint a földművelésügyi minisztérium kiküldöttje, Cristea, a Legfőbb Ármegállapítóbizottság részéről, Petrica a pénzügyminisztérium megbízásából, Winter, a Nemzeti Exportintézet részéről, Grigorescu igazgató a Buzaértékesítési Hivaltól, továbbá a Banca Româneasca s más bankok, valamint a nagyobb gabonakivitel-lel foglalkozó cégek megbízottjai a fővárosból és a vidéki városokból.

Az értekezlet tárgytát mindazon nehézségeknek a leküzdése képezte, amelyek az export kellő fejlődésének útjában állanak. Az értekezletet S. Focseanu nyitotta meg, majd Manissalian igazgató szólalt fel a gabonaexportőrök részéről, aki részletesen ismertette mindazokat a terheket, melyek a gabonakivitelre nehezdednek. Más

felszólalások után, Matac exportőr azt javasolta, hogy létesítsenek egy panaszbizottságot, vagy hivatalt, amelyhez az összes exportőröknek fordulniuk kell, ha panaszuk van az az ily szerzett tapasztalatok által könnyebben lesznek kiküszöbölhető a nehézségek, amik a kivitel fejlődésének útjában állanak, mert meg lehet állapítani az általános panaszokat.

Ezután Negura miniszter szólal fel, örömet fejezi ki afölött, hogy az exportservezeték és a hatóságok között létrejött az együttműködés, mert ez nem vezethet csak jó eredményre. A miniszter elismerte az exportőrök panaszainak jogosságát. Kérte, hogy az exportőrök nyújtsanak be egy emlékiratot, amelyben le legyenek fektetve az összes panaszok és követelések és ezeket a kormány gazdasági bizottságának legelső ülése elé terjeszti. Hogy azonban túl sok idő ne menjen kárba, amíg a gazdasági bizottság összeül, a miniszter megígérte, hogy minden egyes panasz ügyében külön-külön is el fog járni és kéri az exportőröket, hogy máskor is forduljanak hozzá a legteljesebb bizalommal, mert minden jogos panasz ügyében azonnal intézkedni akar. Kérte a miniszter továbbá a külön-

böző hatóságok képviselőit, különösképpen pedig a Banca Nationala képviselőjét, hogy tekintsköz úgy az exportőröket, mint munkatársaik és segítsék őket minden munkájukban.

Az értekezleten felvetődött ezután a kivitelhez való vagonok hiányának kérdése is, ugyanis a katonai manőverekhez rengeteg vagonot foglaltak le, ami lényegesen hátráltatja az exporttevékenységet.

Vanghelescu, a CFR forgalmi hivatalának igazgatója, ígéretet tett, hogy a CFR a jövőben a lehető legnagyobb számú vagonot fogja az exportőrök rendelkezésére bocsátani.

Ezután az exportprémiumok kérdése került szóba, az augusztus 31-én este hét órákor bevonozott buza kivétel után. Negura miniszter megígérte, hogy a Buza-értékesítési Bizottság legelső ülésén megteszi az intézkedéseket, hogy a prémiumoknál elkövetett hibákat helyrehozzák.

A pénzügyi inspektorátus felhívása a kereskedőkhöz és iparosokhoz. A Cluj-i kerületi pénzügyi inspektorátus közli a kereskedőkkel és iparosokkal, hogy a bélyegtörvény értelmében kötelesek a pénzügyigazgatóság által látalmazott üzleti könyveket vezetni, tekintet nélkül arra, hogy az osztályozott adófizetők közé tartoznak-e, miután ezalól a kötelezettség alól csak a szabadfoglalkozásúak és a szigoruan vett kisiparosok mentesek. Felhívja tehát az inspektorátus az érdekeltek figyelmét arra, hogy a Victor Armeanu pénzügyi inspektor által adott megbízások alapján az összes vállalatokat ellenőrizni fogják ebből a szempontból és azokat, akik e kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a törvény értelmében meg fogják bírságotlani.

ÉZINIÁZ-FILM MŰVÉSZET

Bérlőkörések a Davila Színházban

Örvendetes tényként állapítható meg, hogy a Davila Színházi ud idenyére páratlan az érdeklődés a bérlétek iránt. A tavalyi bérlőknek a kétszeresét is meghaladta már az ezévi bérlők száma, mert tudnivaló, hogy kényelmet, megtakarítást, és a jegyekért való tülekedés elkerülését jelenti az, hogy ha valakinek bérléte van. Az igazgatóság mint a múlt évben, ezévből is hazaküldi a bérlők jegyeit s így a bérlőknek a legnagyobb kényelmet jelenti a színházba járás.

Bérlési hájtók igényeiket telefonon is bejelenthetik a titkári hivatalban. Telefonszám 8-14.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Közkívánatra! Csak 2 napig! Ma és holnap, szerdán Shirley Temple felejthetetlen sikerű filmje: A kis lázadó.

Csütörtöktől: Inkijnoff hatalmas alakítása: A pingvinek szigete c. szenzációs slágerben. (Németül beszél). Minden filmhez 2 pompás kísérőműsor: I. A legfrissebb Fox világhírű II. Romániai aktuálisok c. kitünő pótkép.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Két csodafilm román és magyar feliratokkal: I. Gerhardt Hauptmann regénye filmen: Naplemente előtt. Elisa Landi, Josef Schildkraut. II. Az aranyhílmom. Claudette Colbert, Fredrich Muray. III. Journal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kedete: 3, 6, 9 órákor. 20-án délelőtt matiné: Sicc urfi kalandjai.

HAR ZION HAR CARMEL

egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruzállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Hátáka:

Har Zion	szeptember 17	Har Carmel	október 8
Har Carmel	szeptember 24	Har Cion	október 15
Har Cion	október 1	Har Carmel	október 22

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

ardeali és banati vezérképviseleténél

Telerszállítás ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

szociális felvilágosítás. Csalás, Postás 65, Tel. 174. Távirat: Bercovici

A szexszuális élet enciklopédiája

Szerkesztette: Norman Hair,

a magyar közönség részére átdolgozta:

Dr. DECSI IMRE.

Lexikon alak, 360 oldal, egészvászonkötés, ára 198 lej, postán utávétél küldi LEPAGE Cluj. — Kérjen teljes jegyzéket.

Az beig... aka... Rendz...

Oradea, szeptem... A nemzeti kereszt... szusát bizonyos fok... nyos foku aggo... deklódás Goga Oc... az aggodalom ped... tetlen híreknek, m... alkalmával rendza... párt tagjai.

A gyűlés, minde... s teljes rendben... incidensekre sehol... került sor, a gyűl... figyelmeztették a... tőzkodjanak minde... Ami a kongress... leti, azt minimál...

Goga és C

mert az utolsó pill... mondták részvétül... pártelnökhöz intéz... a gyűlés részvevő...

Fel

A Katolikus Kö... délelőtti órákban... kön kívül s nagy... és a falusiak felv... ra volt hirdette, o... volt semminek s... rogzerezettel disz... vonuló falusiak el... vonultak fel a s... számítás szerint 1... tott fel. A zászló... következő feliratt... „Románia a romé... nemzeti keresztény...

A felvonuló par... pikkel horogkeresz... horogkereszteket a... alkalmával, minde... A menet élén a...

kélténges-rohams

s Popa Aurél pár... ge a színház előtt

A Katolikus Kö... megtelt a falusi tö... kívül sok helybéli... gomblyukakban ho... les rendezői és a... lag alakjában vise... sarga horogkeresz... volt, de láttunk a... ket is.

A gyűlést félegy...

Az oradeai cuzista gyűlés szónokai beigérték, hogy megyenként tíz embert akasztanak fel, ha hatalomra kerülnek

Rendzavarás nélkül zajlott le a cuzista nagygyűlés, amelyen rendkívül durva szónokiak hangzottak el

Oradea, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti keresztény párt oradeai kongresszusát bizonyos fokú érdeklődés és egyben bizonyos fokú aggodalom előzte meg. Az érdeklődés Goga Octavian személyének szűz, az aggodalom pedig azoknak az ellenőrzhetetlen híreknek, melyek szerint a pártgyűlés alkalmával rendzavarásokra készülődének a párt tagjai.

A gyűlés, minden ellenkező jóslás ellenére teljesen rendezten és nyugalomban folyt le, incidensekre sehol, semmilyen formában nem került sor, a gyűlés vezetői még külön is figyelmeztették a párt tagjait, hogy tartózkodjanak minden rendzavarástól.

Aml a kongresszus politikai jelentőségét illeti, azt minimálisan csökkentette

Goga és Cuca távolmaradása,

mert az utolsó pillanatban a pártvezérek lemondták részvételüket a Popa Aurél megyei pártelnökhöz intézett levelükben üdvözölték a gyűlés résztvevőit.

Felvonulnak a paraszttömegek

A Katolikus Kör környéke már a korai délelőtti órákban megjelentek a csendőrkön kívül s nagy tömeg várta a pártvezérek és a falusiak felvonulását. A gyűlés 11 óra-ra volt hirdetve, de 12-kor még nyoma sem volt semminek s félelő felé tünt fel a horogkereszttel díszített nemzeti zászlók alatt vonuló falusiak első sora. Négyes rendben vonultak fel a parasztszámítás szerint 1000-1200 ember vonulhatott fel. A zászlókön kívül táblákat vittek a következő felirattal: „Eljen Cuca és Goga.“ „Románia a románoké.“ „Megváltásunk a nemzeti keresztény párt.“

A felvonuló parasztszámítás szerint 1000-1200 ember vonulhatott fel. A zászlókön kívül táblákat vittek a következő felirattal: „Eljen Cuca és Goga.“ „Románia a románoké.“ „Megváltásunk a nemzeti keresztény párt.“

A felvonuló parasztszámítás szerint 1000-1200 ember vonulhatott fel. A zászlókön kívül táblákat vittek a következő felirattal: „Eljen Cuca és Goga.“ „Románia a románoké.“ „Megváltásunk a nemzeti keresztény párt.“

kétkingés-rohamszijas lánzdásai vonultak fel

Popa Aurél pártelnök és a párt vezetősége a színház előtt fogadta a menetet.

Megkezdődik a gyűlés

A Katolikus Kör terme majdnem teljesen megtelt a falusi tömegekkel, de a falusiakon kívül sok helybéli érdeklődő is megjelent. A gomblyukákban horogkereszt vitított a gyűlés rendezői és a párt vezetői pedig karszalag alakjában viselték a piros alapon levő sárga horogkeresztet. Sok emberen kék ing volt, de láttunk a teremben kétkingés nőket is.

A gyűlést félelő után Popa Aurél megyei

elnök nyitja meg, aki mindenekelőtt kijelenti, hogy

szívesen látnak a gyűlésen minden keresztény román, de figyelmezteti azokat, akik rendzavaró szándékkal jöttek a terembe, hogy zavarkeltés esetén a megtorlás nem marad el.

Az emelvényre közben bevonult a párt vezetősége s kitűnik, hogy sem Goga, sem Cuca nem jöttek el. A központot Leon Scridon nasaudai parlamenteri képviselő s rajta kívül ismertebb politikus nem jött el. A párt helyi vezetői Popa Auréllal az élen teljes számban itt vannak s a pódiumon ill Andru Sever alelnök, Liviu Popa párttitkár, Mangra Demeter, továbbá Jovan és Popa lelkesek. Popa Aurél bejelentése után a két pap miseruhát ölt, majd

rövid istentisztelet keretében megáldja a gyülekezetet és a zászlókat.

Ezután Leon Scridon átveszi a gyűlés elnökségét és felolvassa a Károly királynak, továbbá A. C. Cuzának és Gogának küldött üdvözlő táviratokat. Felolvassa még azt a táviratot is, melyet a párt két elnöke küldött Popa elnöknek.

Popa Aurél beszéde

Ezután Scridon megadja a szót Popa Aurélnak, aki élesen hallható, csengő hangon kezd beszélni, de később fokozatosan bereked s beszédének legnagyobb részét így is mondja el.

A megyei szervezet elnöke rövid bevezetőt tart, melynek lényege az, hogy a román-ság elképzelései nem valósultak meg, a háború hősei hiába estek el és a román nem ur saját hazájában. Ezután Popa elnök átér beszédének tulajdonképpen lényegére, a zsidó kérdésre.

— Nem elég, ha kezünkkel a sebre tesszük, — mondja többek között — kést kell kézbe venni s operálni kell. Legnagyobb ellenségnünk a zsidóság. Nincs rá példa, hogy a zsidók barátaink lettek volna. Háborúban a zsidó katonaszökevény, békében pedig hazáruló. A zsidók — mondja Popa Aurél, — most is határöntúli ellenségeinkkel szövetekeztek ellenünk. Hogyan menekülhetünk meg a zsidó lepától, csak minden idegen és minden zsidó kiűzetése által.

Francia kommunista, román kommunista

— Nálunk minden zsidó kommunista. De míg a francia kommunisták háborúban megvédik országuk határait, a mi kommunistáink az ország romlásán dolgoznak.

Ebben a tónusban beszél tovább Popa Aurél, aki miután az alkotmánymódosítás

és a halálbüntetés bevezetésének szükségességét hangoztatja, így folytatja:

— Nem vagyunk olyan kulturáltak, olyan előrehaladottak, hogy nélkülözni tudjuk a halálbüntetést. Amikor uralomra kerülünk, minden megyeszékhelyen 10 gazembert, legyen az román vagy idegen, felakasztunk. Minden megyében 10 ember, ez összesen 710 ember, de kérem én 710 ember élete árán nincs jogunk megmenteni huszmillió embert.

Ezután az oradeai demokrata politikusokat szítja, akik szerinte mind meggazdagodtak, majd Blank Arisztidre tér át, aki kezében tartja a dohány elosztását s maga is zsidó lévén, zsidóknak adja ki albertben az üzletet.

— Itt Biharban is három zsidó kezében van a dohányelosztás, kiabál teljesen berekedve Popa Aurél s ezek a zsidók évi 12 millió lejt vágnak zsebre.

Végül is a baloldali román sajtó szidalmazásával zárja be beszédét.

A következő szónok Andru Sever, aki a lelki összhang szükségét hangoztatja, majd Goga államférfiúi erényeit dicséri.

Mangra Demeter a zsidók ellen beszél s

kijelenti, hogy ha akarnák, akkor

24 óra alatt hatalomra kerülnének, forradalom útján.

— De nem lehet tudni, hogy egy elindított forradalom, hol áll meg s ezért a nemzeti keresztény párt elveti ezt az utat.

Beszédét azzal zárja, hogy Oradeán minden hatalom és gazdagság a zsidók kezében van és a románok nem jutnak állásba,

Utána Jova husasau de crisi lelkes szóval fel s beszédének lényege az, hogy a nemzet politikájánál kéz a kézbe kell haladnia az egyházzal.

Bordas tanító után Popa Livius megyei főtitkár beszélt,

a nemzeti erő egyesítését helyezte ki látásba és bejelentette, hogy a lánzdásokat semmiesetre sem szerelik le.

Végül kijelenti, hogy Oradeán 7000 rendőrieg nyilvántartott kommunista él. Beszédét azzal végzi, hogy

vértelen forradalmat fognak csinálni, mint Hitler és Mussolini.

Cornél Givulescu oradeai tanár után Marcu Mihai balceni parasztagrada, majd a kékingbe öltözött Atanasie aradi ügyvéd beszélt. Utóbbi „zsidó hullákról“ és akasztásokról szaval, majd nagy taps közben bejelenti, hogy az ország egy Hitler után áhitozik

Joan Negru (Caras megye) és Vasile Popan (Salaj) beszélnak, majd Leon Scridon képviselő beszéde zárja be a gyűlést, melynek végén Popa megesketi a tömeget, közben azonban a terem már félig kiürül, mert az idő 4 óra felé jár. A cuzista himnusz elneklése mellett oszlik a tömeg...

CAPITOL MOZGÓ szenzációja! Premier! Szeptember 17-én

Minden kultúrember kötelessége

KNUT HAMSUN Nobel-díjat nyert regényét: **VIKTORIA**

filmváltozatát megnézni! A film külső felvételeit Norvégiában forgatták, főszereplője a Burgtheater világhírű művésznője: **LUISE ULLRICH**

Magyar feliratok! Magyar feliratok!

Kifosztották egy beszarábiai község zsidó lakosságát

BALTI, szeptember 14. Az Adeverul szerint Balotina községben egy hitlerista egyenruhába öltözött fiatal emberek csoportja kifosztotta a község zsidó lakosainak házeit és a zsidó lakosságot hántalmazta. Nem kimélték meg a zsinagógát sem. A balti ügyészség táviratilag vizsgálatot rendelt el. Balotina 50 kilométernyire fekszik Báltitól.

Az osztrák hazafias front hivatalosan cáfolja, hogy Ausztriában zsidóellenes törvényeket akarnak életbeléptetni

BÉCS, szeptember 14. (Rador.) Az osztrák hazafias front hivatalos közleményt adott ki, amelyben határozottan cáfolja azt a hírt, amit egy külföldi lap terjeszt, hogy Ausztriában számos zsidóellenes törvényt akarnának életbeléptetni, hasonlóan a németországi zsidóellenes törvényekhez és cáfolják, hogy a hazafias front bátoritaná a zsidóellenes bojkottmozgalmat.

„Románia a románoké, de mi lesz az ötmillió kisebbséggel“

Iunian ckos és megértő politikát hirdet a kisebbségekkel szemben

Bucuresti, szeptember 14. Giugiuban tegnap kongresszust tartott a radikális parasztpárt helyi szervezete. Többek között Iunian is felszólalt, aki azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a kormány helyzete már tarthatatlan. Az ostromállapotot más országokban, ahol a helyzet sokkal zavarosabb, 2-3 napig tartják fenn. Kitért az élet drágaságára, majd a kormányutódlásról beszélt. A Frontul Românesc politikáját erőteljesen kritizálta. Vaida azt mondta: Románia a románoké! Ő viszont románok alatt mindazokat érti, akik az ország határai között élnek. Szem előtt kell tartanunk, hogy 14 millió román mellett ötmillió más nemzetiségű polgára is van az országnak. Ha jön a nagy veszély, mit csinálunk velük? Okos politikát kell folytatnunk. Emlékeztetünk kell őket arra, hogy itt van az ősi földjük, itten vannak elte-

metve őseik, ezt a földet kell megvédeniük. Nem szabad nekünk ellenségeket csinálni határainkon belül. Az ugynevezett nacionalista pártok izzik ezt a szerencsétlen politikát, a legbünösebbet, amit el lehet képzelni.

Iunian ezután saját pártjával foglalkozott, rámutatott arra, hogy nem fusionálhat a nemzeti parasztpárttal, mert az nem változtatott semmit azokon a dolgokon, amelyek elvadásunkat szükségessé tették.

— ÉRTESETÉS. A Cluj-Zalau-i autbuszjárat igazgatósága értesíti a n. é. utazóközönséget, hogy az ünnepekre való tekintettel, f. hó 16-án, szerdán d. u. 2 órakor a Cluj-Zalau-i vonalon különjáratot indít.

HÍRDETES AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

SZEPIDAKÁS. BOLDOGSÁG.

nezzé meg **SZEKELU és RETI** bútorgyár r.t. állandó kiállítását

BUCURESTI TGMUREŞ

TARSA IONESCU 4

MINORSÁGOKNA PIHÜLDÖZÜ MEGKÖZÖNYMÖZT EPEDETI RAZDANIMIA

it, különösképpen képviselőjét, hogy örökét, mint munkát minden munk-

dött ezután a kiányának kérdése zövegekhez rengeami lényegesen kenységet.

orgalmi hivatalát, tett, hogy a CFR gyobb számú va rendelkezésére

miumok kérdése us 31-én este hét szakivitel után. rte, hogy a Buza felső ülésén meg hogy a prémiu helyrehozzák.

as felhívása a ke- z. A cluj kerületi di a kereskedőkkel vevőtörvény értel- gyigazgatóság által ket vezetni, te- z osztályozott adó- nitán ezalól a kö- abadfoglalkozásnak arások mentesek. orátus az érdekel- a Victor Armeasu adott megbízások atokat ellenőrizni ol és azokat, akik tesznek eleget, a ogják bírságolai.

FILM SZET

a Davi'a oan

apítható meg, hogy yére pártatlan az . A tavalyi bérlők- aladta már az ez- dínivaló, hogy ké- a jegyekért való di az, hogy ha va- azgatóság mint a azakülűdi a bérlők a legnagyobb ké- a járás. ket telefonon is vatalban. Telefon-

MUSORA:

big! Ma és holnap, de felejthetetlen si- zadó.

atalmas alakítása: szenzációs sláger- Minden filmhez 2 I. A legfrissebb romániai aktualitá-

MUSORA:

román és magyar it Hauptmann re- mente előtt. Elisa ut. II. Az arany- t, Friedrich Muray. 9 és 13 lej. Kez-

urfi kalandjai.

is élet édiája

man Hair, zére átdolgozta: MRE. egészvásznonkötés, el küldi LEPAGE es jegyzéket.

SPORT

Ujabb vereséget szenvedett a Ripensia, a bajnokság élére a CAO került

Az Universitatea pontot vett el a CFR-től, az AMEFA a Venustól

Cluj, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság A) csoportja harmadik fordulójának eredményeit ezúttal is nagy meglepetések tarkítják. A letört Ripensia ismét leadott két pontot: ezúttal a Crisana fektette kétvállra. Az AMEFA Bucurestiben ismét bebizonyította, hogy formája csúcson van. A Victoria Timisoara vereséget szenvedett, az Universitatea pontot vett el a CFR-től. Dereks teljesítményt végzett végül a CAO Aradon, ahol rávert a Ripensia-verő Cloriara.

A B) liga bomba meglepetése, hogy a Phönix nagy küzdelem után Targumuresen vereséget szenvedett a Murestől.

A külföldi eredmények közül hatalmas meglepetés, hogy az Austria Prágában legyőzte a Spartát és ezzel megszerezte a Közép Európa Kupa védelmét.

A vasárnap sportjának eseményeiről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Universitatea—CFR 1:1 (0:0)

Cluj, szeptember 14. Hatalmas küzdelmet vívott a két csapat. A CFR nagyobb technikai tudással, az U lelkesedéssel és masszív védelmével tünt ki. A mérkőzés helyenként durva volt annyira, hogy erőlyes bíró néhány játékost kiállított volna. Az U-ból Ploesteanu és Sepsi, a CFR-ből Vintila remek játéka emelkedett ki. A mérkőzést Macian ezúttal is hozzászámoltá vezette.

Chinezul-ILSA—Victoria 4:1 (0:1). Timisoara, szeptember 14. A Victoria az első félidőben könnyelműen játszott, a másodikban teljesen kiengedte kezéből a játékot. A vezetőgólt a Victoria éri el az első félidőben, a másodikban Szilárd, majd Glasz három góljával a hazai csapat biztosan győz.

CAO—Gloria 2:0 (1:0). Arad, szeptember 14. Bíró Burdan. A mérkőzésre kiküldött dr. Ciurel bíró nem jelent meg a mérkőzésen és Burdan közös felkérésre barátságos jelleggel akarta vezetni a mérkőzést, de a szövetségi biztos azt bajnoknak minősítette. A 27-ik percben Spielmann, a II. félidő 35. percében Bodola lötték a CAO góljait.

Crisana—Ripensia 1:0 (0:0). Oradea, szeptember 14. A Ripensia letört együttes képet mutatott. A győztes gólt a második félidő 40. percében Szőke lötte, bíró Petrescu.

AMEFA—Venus 1:1 (1:1). Bucuresti, szeptember 14. A munkáscsapat biztosan győzött volna, de Cuculát már az első percekben le rugták és az AMEFA tíz emberrel játszott tovább. Góllövők: Pernecki és Sepi, Dr Russu bíró kiütöndő látta el feladatát.

Juventus—Unirea Tricolor 3:3 (2:2). Bucuresti, szeptember 14. Bíró Joneacu Tope. Góllövők: Korony, Palmer és Suculescu (öngól), illetve Niculescu és Jordache (2).

A Nemzeti Bajnokság állása:

Table with 3 columns: Rank, Team Name, Points. Lists teams like CAO, AMEFA, Venus, Unirea Tricolor, Gloria, Chinezul-ILSA, Ripensia, Victoria, Crisana, CFR, Universitatea, Juventus.

Nemzeti Bajnokság B)

Kikapott a Phönix!

Mureş—Phönix 1:0 (0:0). Tg-Mureş, szeptember 14. Bíró dr Morar. Óriási küzdelem után győzött a Mureş, melynek gólját a II. félidő 30. percében Incze lötte.

Sibiu. Craiovan—Soimii 2:1 (1:0). Simeria. Rovine Griviţa—CFR 4:0 (1:0). Timisoara. OAMT—Unirea M. V. 5:2 (4:1). Carei. Victoria—Vulturii Lugoj 2:2 (1:0). Góllövők: Danka (2), illetve Spirea és Mayer. Petrosani. Jiul—Stăruinţa 10:2.

Az első csoport eredményei

Bucuresti. Makkabi—Textila 6:1 (5:0). Cernaui. Jahn—Victoria 3:2 (1:1). Chisinau. ACFR—Sporting 2:1 (0:1). Ploesti. Tricolor—IAR 3:3 (2:1). Galaţi. DVA—DUIG 2:2 (1:1). Braila. Dragos Voda—Franco Romana 4:4 (3:1).

Román Kupa eredmények

Lugoj. IMTE—Electrica 2:1 (1:1, 1:1, 1:0). Besiţa. Banatul—RMTE 4:2 (3:2, 2:2, 1:2).

Bistriţa. Ceramica—UEC 3:2 (2:2). A szerencsésebb csapat győzött Grama, Fischmann és Onea góljaival, az UEC góllövői: Dambuou és Mertz.

Baia-Mare. Tricolor—CFR (Cluj) 4:0 (2:0). Satmar. Barkochba—Vestul 4:3 (4:3, 3:3, 1:0).

Lupeni. Minerul—Progresul 5:2 (1:2). Arad. Olimpia—Politehnica 3:0 (3:0).

Vegyes mérkőzés eredmények

Timisoara. Galvani—Freidorf 3:0 (1:0), bajnoki.

Cluj. Gelu—Avram Iancu 4:1 (2:0), barátságos, góllövők: Závorszky (3) és Kovács, illetve Nagy. A Gelu jó játékkal mutatkozott be a közönségnek.

Universitatea törpe—Solvay törpe 2:1 (1:0). Az uioarai csapat balszerencsével vesztett.

A francia Gallienne nyerte a Románia-körül kerékpárverseny

Bucurestiből jelentik: Vasárnap délel 15 ezer főnyi néző előtt futott be a Románia körüli kerékpárverseny 22 főre lepadt mezőnye a Velodromba Brasovból. Ezt az utolsó szakaszt a német Kutzbach nyerte 5 óra 35 perces idővel. 2. Gallienne francia, 3. Prosi-nek jugoszláv, 4. Grgac jugoszláv, 5. Tapu román, 6. Hapciuc román, 7. Tudose román, 8. Hrenciuc román, 9. Grigoriu román.

A Haggibbor gárdája nyerte a romániai zsidó sportegyesületek teniszcsapatversenyét

Targu-Muresen lesz lövőre az országos Makkabi teniszverseny

Cluj, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap fejezték be Clujon a romániai zsidó sportegyesületek bajnoki teniszcsapatversenyét, amelyen a cernaui Makkabi, oradeai Makkabi, targumuresi Makkabi és a Haggibbor csapatai vettek részt. A versenyen ezúttal először indult a párhónapos targumuresi Makkabi gárdája, amely tény a legjobb bizonyítéka az ifjú zsidó sportegyesület kitünő vezetésének.

A csapatbajnoki versenyt, amelyet ezúttal irtak ki először, a Haggibbor Simon, Radó, Weisz, Hermann, Schwartz Klári és Erdős Lili összeállítási csapata nyerte. Második a Makkabi Oradea, harmadik Makkabi Cernaui. Eredmények: Haggibbor—Makkabi Cernaui 6:0, w. o., Haggibbor—Makkabi Oradea 6:2, w. o., Makkabi Oradea—Makkabi Cernaui 6:0, w. o.

A csapatbajnoki versenyt egyidejűleg egyéni versenyt is rendeztek. A férfiegyesben első lett Radó György Haggibbor, 2. Simon Endre Haggibbor, 3. Grünwald Makkabi Oradea és Weisz Haggibbor. Döntő: 2:6, 6:2, 6:3. Az eredmény nem fejezi ki eléggé azt a hatalmas küzdelmet, amelyet a két haggibborista az első helyért vívott.

Férfipáros: 1. Radó, Simon Haggibbor, 2. Grünwald, Spitzer Makkabi Oradea, 3. Dolfin, Nussenbaum Makkabi Cernaui és dr Halmi, Goldstein Makkabi Oradea. Döntő: 6:2, 10:8.

A női egyes küzdelme nem fejeződött be. A döntőbe vannak: Erdős Lili és Schwartz Klári, mindkettő Haggibbor. A döntő mérkőzés 6:2, 3:6 állással félbemaradt. A döntőt ma, kedden délután 5 órakor játsszák. 3. Papos Irma Makkabi Oradea és Hirschné Haggibbor.

román, 6. Hapciuc román, 7. Tudose román, 8. Hrenciuc román, 9. Grigoriu román.

Az ünnepélyes fogadtatás után hirdették ki a végeredményt, mely szerint a tura egyéni győztese a francia Gallienne lett 80 óra 27 perc 45 mp-ces idővel, 2. Grgac jugoszláv 84 óra 46 p 40 mp, 3. Kutzbach német 85 óra 10 perc 4. Tudose román 85 óra 26 p 37 mp, 5. Tapu román.

Az egyéni versenyzők közül a román Gri-gorescu lett első.

A csapatbajnokságot Románia nyerte meg 277 óra 34 perc 28 mp-es összáidővel, 2. Jugoszlávia, 3. Franciaország—Románia vegyes, 4. Németország—Románia vegyes.

Külföldi eredmények

Austria—Sparta 1:0 (0:0)

Prágából jelentik: A Középeurópai Kupa második döntőjét tegnap délután 60 ezer néző jelenlétében játszották le és azt óriási küzdelem után 1:0 (0:0) arányban az Austria nyerte meg a Spartával szemben. A győztes gólt a második félidő 25. percében Jerusa-salem lötte. Az osztrák csapat ezzel a kupa nyertese lett.

Ismét pontot adott le az Ujpest. Ferencváros—Bocskai 4:1 (2:0), Szeged—Ujpest 1:1 (1:1), Nemzeti—Phöbus 1:0 (0:0), Hungária—Haladás 5:0 (3:0), Kispest—Budafok 7:2 (3:1), Erzsébet, Soroksár—Budai 11 2:2 (1:1), Elektromos—III. kerület 7:0 (5:0). — A bajnokság állása a következő: 1. Ferencváros 8 p. 2. Phöbus 6 p. 3. Hungária 6 p. 4. Bocskai 6 p. 5. Kispest 5 p. 6. Budafok 5 p. 7. Nemzeti 4 p. 8. Szeged 4 p. 9. Budai 11 4 p. 10. Ujpest 3 p. 11. Elektromos 3 p. 12. Erzsébet Soroksár 1 p. 13. Haladás, 14. III. ker. FC.

Varsó. Lengyelország—Németország 1:1 (0:1). Válogatott labdarugómérkőzés.

DIAKJELSZÓ JÓ ÉS OLCÓSÓ LEPAGE!

APRÓ HIRDEZÉSEK

Egyszeri közlésnek egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allásteresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak ugy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Drogéria régi jogosítványu megyeszék-helyen családi okok miatt eladó vagy bér-beadó. Komoly érdeklődők írjanak „Drogéria” jellegére a kiadóba.

Ne felejtse el! Szeptember 20-án less a Magánalkalmazottak sorsjátékának húzása. A főbb nyeremények: 1 díofa hálozsoha, 1 modern rádió, 1 pafefon. Egy sorjegy há-lyeggel 26 lej. Vidéki rendeléseknél kértünk 7 lej portóköltséget. Agentura „Aginex” Cluj, Piata Unirii 3.

Clujon tanuló timisoarai urileány lakás és teljes ellátást kaphat cserébe Timisoara tanuló fiamért. Levelet A. L. jellegére a kiadóba kérek.

Két iskolágyermeket teljes ellátásra elf-gad zsidó uricsalád Németnyelvű társalgá. Cim a kiadóban.

Használt, jókarban levő „Flexibel” cipő-talp varrogép megvételre kerestetik. Gerda Döme Satumare, Bratianu 3.

Kiadó: Piata Unirii 3 szoba irodának szalonnak vagy rendelőnek, értekezni: dr. Nagy ügyvéd, Cluj, Str. Iuliu Maniu 5.

MINDENKINEK!!! Szörmeszükséget, valamint bunda át-alakítását, javítását olcsó nyári áron Mandelbaum szicsnél szerezze be. Reg. Ferdinand 20. Legujabb modellek megérkeztek.

Tisztviselő, kintünő munkaerő, hosszú irodai gyakorlattal, állást keres. Cimeket „Sürgős 6—800” jellegére a kiadóba.

Timisoaraiak figyelmébe! Legfinomabb borok és pálinkák legolcsóbban kaphatók. Depo Haasz Ignátz, Timisoara, IV. Str. Vacarescu 31. Bem uca.

Kötélverő szakmában jártas jobb zsidó családból 25—30 éves fiatalember benőt-lésre 200.000 lej hozománnyal kerestetik. „Zsidó kötélverő” jellegére a kiadóban.

Planinó jó állapotban bérbe vagy megvé-telre kerestetik. Cim a kiadóban.

Gimnázista leányka belvárosban ort. isk-r. családnál teljes ellátást kaphat. Zongora használt. Értekezni „Astra” likörgyár Cluj, P. Mihai Viteazul 7.

200.000 lej hozománnyal rendelkező 20 éves érettségizett és vallásos fess, barna leány részére kerestünk önálló egzisztenciá-VAL bíró férjet. Bővebbet „Mirea” házasság-közvetítő iroda Cluj, Calea Reg. Ferd. 116.

Jóhangu Baaltefilen közbejött akadályok miatt elkésve ezuton ajánlkozok előimádko-zónak az ünnepekre szerény feltételekkel. Vi-dékre is. Cim az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Szerényigényű egyetemi hallgató nő köz-épiszkolai és elemi iskolai diákok oktatását és korrepetálását vállalja. Perfekt francia, román. Megkereséseket „Gyakorlott instruk-tor” jellegére a kiadóba.

Külföldi praxissal rendelkező haszfűző és melltartó készítő, ort. zsidó uricsaládnál tel-jes ellátást keres egy félévre, melynek elle-nében garancia mellett vállalja valamely csa-ládtag kitanítását a haszfűző és melltartó szakmában. Ajánlatokat „Külföldi praxi” jellegére a kiadóba.

KÉT-HAROM URILANY teljes ellátást kaphat fürdőszobahasználattal. Reg. Ferd. 82. Weizsné.

Advertisement for 'A közeledő nagy ünnepek alkalmából gondolatok a Zsidó-kórházra!' (Thoughts on the approaching great holidays for the Jewish hospital). Includes contact info: Elárusítás a Kereskedelmi Hitelbank R. T. Cluj, Piata Unirii No. 20.

Vertical advertisements on the right edge, including 'UJ! A mos...', 'Ujabb hat hó...', 'A bécsi női f...', 'Bécsi fodrászakadé...', 'A gyomorfáj...', 'A gyomorfáj...', 'A gyomorfáj...'.

HÍRBEK

— **Franasovici Belgrádba utazik.** Bucuresztől jelentik: A jelenleg Párizsban tartózkodó Franasovici közlekedési miniszter a napokban Belgrádba utazik, ahol tárgyalni fog a Duna-híd építésének ügyében. A híd értéke körülbelül 300 millió lej lesz. Lehetőségek, hogy már most aláírásra kerül az egyezmény.

— **Elhalasztották a romániai városok uniójának kongresszusát.** Bucuresztől jelentik: A romániai városok uniójának kongresszusát, amelyet tegnapi tűztek ki, elhalasztották, mert az elnökül meghívott Donescu Bucuresztől főpolgármester kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. A kongresszus kedden, szerdán és csütörtökön fog ülésezni.

— **A skarlát járvány miatt később kezdődik meg a tanítás az elemi iskolákban és az óvodákban.** A cluj tanügyi inspektorátus a főorvosi hivatal indítványára elrendelte, hogy a skarlátjárvány miatt halasszák el a tanév megkezdését. Eszerint az elemi iskolák október 1-én, míg az óvodák október 15-ikén nyitják meg kapuit. A zsidó iskolák igazgatósága az október 1-i szünet ünnepre való tekintettel, az Uj Kelet utján értesítik a szülőket a tanév megkezdésének időpontjáról.

UJ! UJ!
A most megnyitott **"ILEANA"** angol és franciá női dival szalon eredeti párizsi és bécsi modellek után készíti a legegységesebb toalettet. Calea Regele Ferdinand 30. II. Tel. 5-85. Vidékre azonnali próba.

— **Ujabb hat hónappal hosszabbítják meg az ostromállapotot és a cenzurát.** Bucuresztől jelentik: Luca belügyminiszter ma vagy holnap kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál, hogy aláírásra terjessze elő az ostromállapotnak és cenzurának március 15-ig való meghosszabbításáról szóló dekrétumot.

— **Még százmillió lejre van szükség az államnak.** Bucuresztől jelentik: Az állami apparátus egyszerűsítésének és a fizetések egyszerűsítésének ügyében kiküldött bizottság Aurelian Bentoiu elnököltével befejezte munkálatait. Alultól a fizetések egyszerűsítése a folyamatban levő költségvetési évben még 100 millió lejre van szükség.

— **A gyomorfájás, gyomornyomás bélsárpangás, alhasi vérbőség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelvedék, kabultság, köztülik néhány nemzetközi tekintély egyetemi tanár értekeztek a versenyek alkalmával.** Főképpen a női hajápolás kérdése foglalkoztatta az előadókat. Romániából a versenyen Szeiberth Péter timisoarai női fodrászmester vett részt, aki érdekes dolgokat mond a szeptember 6., 7. és 8-án lezajlott versenyekről. 380 hölgyfodrász gyűlt össze Európából a versenyre. A szónokok hangsúlyozták, hogy a hölgyfodrászat ma már komoly tudományos szakképességet kíván, mert a villany nagymértékű használata nagyon gyakran tönkretesz a hajakat. Fontos, hogy a természetadta szép haj ma már a dauseolás vagy festés mellett is megtartsa színének frissességét, ruganyosságát és selymes simulókonyaságát. Dr. Remi bécsi kozmetikus-orvos a Kreuter-féle pakkolással egyszerű eredményeket ért el, a gyenge és hulló hajak frissesége megőrzésére. A régen kipróbált Kreuter terápiának tökéletesítésével fedezte fel Remi dr. a gőzpakkolásnak ezt az új módját, amelyet Szeiperth Péter Timisoarán már meg is honosított. Érdekes kísérletek történtek a szempilla áttittek és szempilla festések tekintetében. Az utolsó napi parókák versenyen Szeiperth Péter aranyérmert nyert, diszoklevelet szerzett ezen kívül Bécs egyik leghíresebb dízőzán elkészített mesteri frizurával is.

— **A bécsi női fodrászakkadémia csodái.** A bécsi fodrászakkadémia az őszi szükegletek megtárgyalására versenyt írt ki, ami néhány nappal ezelőtt fejeződött be. A verseny ideje alatt komoly tudományos előadások is világitották meg az őszi kozmetika teendőit. Orvosok, köztülik néhány nemzetközi tekintély egyetemi tanár értekeztek a versenyek alkalmával. Főképpen a női hajápolás kérdése foglalkoztatta az előadókat. Romániából a versenyen Szeiberth Péter timisoarai női fodrászmester vett részt, aki érdekes dolgokat mond a szeptember 6., 7. és 8-án lezajlott versenyekről. 380 hölgyfodrász gyűlt össze Európából a versenyre. A szónokok hangsúlyozták, hogy a hölgyfodrászat ma már komoly tudományos szakképességet kíván, mert a villany nagymértékű használata nagyon gyakran tönkretesz a hajakat. Fontos, hogy a természetadta szép haj ma már a dauseolás vagy festés mellett is megtartsa színének frissességét, ruganyosságát és selymes simulókonyaságát. Dr. Remi bécsi kozmetikus-orvos a Kreuter-féle pakkolással egyszerű eredményeket ért el, a gyenge és hulló hajak frissesége megőrzésére. A régen kipróbált Kreuter terápiának tökéletesítésével fedezte fel Remi dr. a gőzpakkolásnak ezt az új módját, amelyet Szeiperth Péter Timisoarán már meg is honosított. Érdekes kísérletek történtek a szempilla áttittek és szempilla festések tekintetében. Az utolsó napi parókák versenyen Szeiperth Péter aranyérmert nyert, diszoklevelet szerzett ezen kívül Bécs egyik leghíresebb dízőzán elkészített mesteri frizurával is.

— **Székely Duci mozgásművészeti iskolája** Str. Saguna 24. sz. alatt megnyitott. Ritmikus torna, gyógytorna, klasszikus táncintás és újabb módszerek szerint.

Kaucióval

rendelkező kereskedő keres gyári lerakatot, vagy utazói képviselőt. Szíves megkeresést

"Kereskedő"

jellege alatt a lap kiadóhivatalába kérek.

— **Mihály vajda Triesztbe érkezett.** Triesztből jelentik: Mihály vajda Triesztbe érkezett Brionából jövet. A román trónörökös folytatta utját hazafelé.

— **Ujabb incidens a mandzsu-orosz határon.** Moszkvából jelentik: A Tass híradása szerint szeptember 8-án az Ussuri folyó partján ujabb határcincidens történt. Mandzsu területtől átlóttek a határon.

— **Katasztrófális áradás Norvégiában.** Osloból jelentik: A Leon-tó áradása katasztrófa jellegűt öltötté magára. A halottak száma több mint 70, akik között 30 gyermek. A tó melletti hegy egy része beomlott a vízbe. A hegyről 800 méter széles görgeteg szabadult el. A kár óriási.

— **Berlinben motorizált osztagok fogják ellenőrizni a közlekedést.** Berlinből jelentik: Neuremberg, a birodalmi rendőrség főnöke, a nemzeti szocialista párt motorizált osztagaira bízta a közlekedés ellenőrzését.

— **A „Bné Jiszrael” diákolthoz közleménye.** 1. Otthonunk szeptember 20-án nyílik meg. 2. Felvételi kérvények, ezen dátumig nyújthatók be, str. A. Saguna No. 7. alatti irodánkban, minden délelőtt 12 óráig. 3. Az otthonban, havi 150 lej lakbér ellenében, a tagok kényelmes lakást, fűtést, világitást és fürdőszobahasználatot élveznek. A vezetőség.

— **Feljelentés-özünnel árasztották el a kereskedelmi minisztériumot.** Bucuresztől jelentik: A kontingenciális hivatalnál folyamatban levő vizsgálattal kapcsolatban valószínűs feljelentés-özünnel árasztják el a kereskedelmi minisztériumot.

— **Eljegyzés.** Steinmetz Övikét Sighetről eljegyezte Grossmann Mendel Alunis. Minden külön értesítés helyett.

— **Késsei többeket megsebesített egy diákolthoz örlüt.** Brasovból jelentik: Tegnap a Duca utcában nagy riadalmat keltett egy Balan Josif nevű egyén, aki hirtelen dühöngeni kezdett az uccán, majd kést rántott és több utjába kerülő egyént megsebesített. Az örlüt végül sikerült ártalmatlanná tenni és áldozataival együtt kórházba szállították.

— **Lerombolják Bucureszt legégségesebb negyedét.** Bucuresztől jelentik: A Crucea de Piatra nevű bucuresi negyedét az egészségügyi minisztérium rendelkezére közelebből lerombolják és valószínűleg új modern házak kerülnek a helyére.

— **Leon Blum személyesen intervenciát** Lillében a munkakonfliktus békét megoldása érdekében. Lilléből jelentik: Leon Blum ideérkezett, hogy a helyszínen tárgyalja meg Salengro belügyminiszter segítségével és a helyi hatóságok, valamint a sztrájkoló munkások delegátusaival a minap felmerült munkakonfliktus békés megoldásának lehetőségeit.

— **Tűz a párizsi Operában.** Párizsból jelentik: Az Opera épületében tűz ütött ki, amit két órai munkával sikerült lokalizálni. A kár meghaladja az egymillió frankot. Az Opera frontja nem szenvedett kárt, ugyszintén a nagyterme sem.

— **A gori abesszini kormány kiáltványt** intézett az összes civilizált országokhoz, hogy segítsék „igaz ügye” védelmében. Port-Saidból jelentik: A Reuter értesítése szerint Imru rasz, a gori abesszini kormány feje kiáltványt intézett az összes civilizált országokhoz, köztük Nagy-Britanniához is, kérve, segítsék „igaz ügye” védelmében a Népszövetség sorra kerülő ülészaka alkalmával.

FEMINA
női és leányka téli és átmeneti kabátok, valamint szövetek, legjobb, legszebb, legolcsóbb bevásárlási forrása.
Uj üzlet. Cluj.
Str. Memorandului No. 1.

— **Mandzuriban banditák támadtak** meg egy katonai vonatot. Tokióból jelentik: Muleng (Mandzuria) mellett 250 lovas bandita támadott meg egy katonai vonatot és 25 japán tisztet, valamint katonát megölt. Hatvanöt japán megsebesült.

— **Házasság.** Fruchtner Sári Cluj (Huedin) és Fischer Márton Cluj folyó hó 13-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Edward király Zürichbe utazott.** Bécsből jelentik: Edward angol király tegnap este Zürichbe utazott, ahonnan repülőgépen Londonba megy.

— **Voroszilov orosz marsall Kiewbe** érkezett. Moszkvából jelentik: Voroszilov marsall Kiewbe érkezett, hogy résztvegyen a hadgyakorlatokon.

— **Sirközeletés.** Az örökemlékü ludusi főrabbi זעמ"ח ספר ילקוט הורשוני ר"ב ח"ק ספר סירכוzeletés 10 órák lesz megtartva, mely alkalomra széleskörű érdeklődés megállapítható.

Férfi fehéreműt
jót olcsón, méret után csak a készítőnél vehet. Hozott anyagból is vállal.
„WOJA” Cluj, Reg. Ferd. 65.

Amikor a lájdalmas panasz öröm váltja fel!

Deák István tufeleui (o. p. Borosneul Mare, Treiscaune) lakos a következő levelet írta nekünk: „Eppen olyan örömmel értesítem Önöket ma, mint amilyen panaszosan, fájdalomtól megtörtén irtam első levelém, amikor a világhírű amerikai „Gastro D”-t megrendeltem. Hála Istennek és a „Gastro D”-nek ma már a harmadik üvegtől teljesen gyógyultan érzem magam súlyos gyomorbajomból, amely hosszú évek óta valóságos elkeserítette életemet. Most már teljesen egészségesnek érzem magam és igaz meleg szívből ajánlhatom a szenvedő embereknek...”

Fentiekhez semmi kommentár nem szükséges. „Gastro D” kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvétellel Császár E. gyógyszerárában Bucuressti, Calea Victoriei 124.

— **Halálozás.** Súlyos gyász érte a Bandi (Muresmegeye) Zelig-családot László fiuk tragikus halálával. Alig egyheti betegség után, ételmérgezés következtében halt meg ez a mindenki által szeretett zsidó fiatalember, akinek nevéhez fűződik minden zsidó és cionista munka ebben a kis községben. Temetése óriási részvét mellett ment végbe és a község apraja, nagyja siratta meg Zelig Lászlót. Tragikus halálát közvetlen hozzátartozóin és menyasszonyán kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Beiratások a Montessori óvodába.** A Hamburg Szerén vezetése alatt álló Montessori rendszerű magánóvodába Str. Elisabeta 10 a beiratások szeptember 14, 15. és 16-án délelőtt 11—1-ig és délután 4—6-ig eszközölhetők. A tanítás 19-én kezdődik.

— **H. Devecseri Anai mozgásművészeti iskolájában** a tanítás szeptember 15-én kezdődik. Beiratások, előjegyzések egész nap a Regele Ferdinand 25 (főpóstaival szemben) alatti iskolában. Testformáló torna, gyógytorna, ritmika, pszaltika, dinamika. Tantervközösök felvétele okt. 1-ig bezárólag. Telefon 980.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Balkányi Kohn Jicchak:
A judaizmus lényege

Szorgalmas studiumok és lelkes munka eredménye az a könyv, amellyel Balkányi Kohn Jicchak lép most újra az ardeali zsidó nyilvánosság elé. Ez alkalommal a „Judaizmus lényegéről” értekezik figyelemreméltó és olvasmányos fejezetekben.

A könyv elé dr. Marton Ernő irt bevezető sorokat, majd a szerző fejt ki azokat a gondolatokat, amely munkájához vezették. Hangsúlyozza, hogy nem vállalkozott a judaizmus fogalmának és lényegének teljes feltárására, csupán a zsidó világszemlélet alapvető tételeinek megismertetésére és korszerű magyarázatára törekedett.

B. Kohn Jicchaknak ez a vállalkozása sikerült is. Az összegyűjtött gazdag anyag feldolgozásával és annak közvetlen stílusban való előadásával nemcsak azok számára végzett hasznos és sikerült munkát, akik távolállanak a zsidó Tan ismeretétől, hanem az avatottaknak is élvezetes olvasmányt nyújt.

A könyv két részből áll. Az első részben az írott és a szóbeli tan és az egész hagyományos zsidó irodalom eszmevilágán át világitja meg a zsidóság világnézeti beállítottságát. Behatóan foglalkozik a hagyományos zsidóság etikájával és szociális felfogásával. Különösen érdekes az a fejezet, amelyben a vallás és a messiánizmus szerepéről szól a judaizmus fejlődésében. Ez a rész átvezet az egész középkori héber költészet és vallásbölcselet lelkivilágán és megkapóan domborítja ki a messiási reményekben rejlő nemzeti aspirációkra. Nem kevésbé figyelemreméltó a judaizmus filozófiai tartalmáról szóló fejezet, amely jelentősége szempontjából és a több fejezetekhez arányitva nagyobb terjedelmet is megérdemelt volna. A munka és a munkás című fejezetben annál pregnansabban juttatja kifejezésre a zsidó hagyomány felfogását a munka értékéről és a dolgozó ember társadalmi jelentőségéről.

A második rész a „Tóraállam” gondolatát fejt ki, melyben a hagyományos zsidóságnak az államról és a nemzeti életéről alkotott felfogását világitja meg a modern zsidó nemzeti mozgalommal párhuzamosan. A zsidó nemzeti gondolat és a hagyomány szintézisében konkludálnak a szerző fejtegetései. Kohn Jicchak könyvét az ardeali zsidó olvasóközönség figyelmébe ajánljuk.

Közöltesse
ujévi üdvözlétét
az UJ KELET
ROSHASANAI
számában.

amely rendkívül gazdag tartalommal, szeptember 17-én jelenik meg. Ily módon jókívánsággal eljutnak minden rokonához, ismerőséhez és üzletfeléhez és egyuttal támogatja a Keren Kajemetet is, a palesztinai földvásárlás alapját. A közlési díj kevesebb, mint amennyibe a névjegyek és borítékok, valamint a szétküldés postaköltsége kerülne.

Egyszerű üdvözlét, folytatólagon közölve	— — — — —	30.— lej
Egyszerű üdvözlét, külön sorban	— — — — —	50.— lej
Egyszerű üdvözlét, külön szöveggel	— — — — —	100.— lej
Nagyalakú keretes üdvözlét üzletek, vállalatok, egyesületek részére	— — — — —	250.— lej

Küldje be üdvözléte szövegét és a megfelelő összeget (postabélyegben is) vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz, vagy vidéki fiókkiadóhivatalaink és megbízottaink bármelyikéhez.

ELSŐ
OLCSÓ
AGE!

PRO
HÍRBEK

szó 2 lej, vastagabb apróhirdetés 20 lej. százalékos kedvezmény. Eredetileg 10 lejre fizetendő. Jelligé bitumk, ha portobélyeg ve van.

ostiványu megveszékelt eladó vagy bérlek irjanak „Drogeria”

september 20-án lesz a sorozatának húszadik kiadása. A díja hálószoza, 1 n. Egy sorsjegy beérkezéskor kérünk 7 centura „Agimex” Cluj,

parai urileány lakást cserébe Timisoarában A. L. jellegére a

teljes ellátásra előzetesen Németszövegű társalgás.

levő „Flexibel” cipőkre keresetlek. Gerdan janu 3.

in 3 szoba irodának, előnék, értekezni: dr. tr. Iuliu Maniu 5.

KNÉK!!!
valamint bunda átcső nyári áron Mandelése be. Reg. Ferdinand megérkeztek.

munkaerő, hosszú állást keres. Cimeket ére a kiadóba.

elmébe! Legfinomabbak legolcsóbban kapnátz, Timisoara, IV. m ucca.

an jártas jobb zsidó fiatalember benőszómánnyal keresetlek. ére a kiadóban.

en bére vagy megvára kiadóban.

belvárosban ort. írtást kaphat. Zongora „Astra” lkögyár Cluj.

nyal rendelkező 20 vallásos fess, barna kö önálló egzisztenciát bét „Mirea” házasság Calea Reg. Ferd. 116.

közbejött akadályok ajánlkozok előimádkozerény feltételekkel. VI. Kelet kiadóhivatalában.

temi hallgatónő kökolai diákok oktatásárlalja. Perfekt franciá, et „Gyakorlott instrukta.

rendelkező haszfűző és zsidó uricsaládnál tel felévre, melynek ellet vállaltja valamely csőhaszfűző és melltartókat „Külföldi praxis”

LANY teljes ellátást zsalattal. Reg. Ferd.

